

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)
den 14 maj 1998 *

I mål T-338/94,

Finska Kartongföreningen — Finnboard, branschorganisation bildad enligt finländsk rätt, Helsingfors, inledningsvis företrädd av advokaterna Hans Hellmann och Hans-Joachim Voges, Köln, därefter enbart av advokaten Hans Hellmann, delgivningsadress: advokatbyrån Loesch & Wolter, 11, rue Goethe, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Bernd Langeheine och Richard Lyal, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, biträdda av advokaten Dirk Schroeder, Köln, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: tyska.

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 94/601/EG av den 13 juli 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EG-fördraget, IV/C/33.833 — kartong (EGT L 243, s. 1),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet som ägde rum mellan den 25 juni och den 8 juli 1997,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 Föreliggande mål gäller kommissionens beslut 94/601/EG av den 13 juli 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EG-fördraget, IV/C/33.833 — kartong (EGT L 243, s. 1), ändrat före offentliggörandet genom kommissionens beslut av

den 26 juli 1994 (C(94) 2135 slutlig, nedan kallat beslutet). Genom beslutet bötfälldes 19 tillverkare och leverantörer av kartong inom gemenskapen för att ha överträtt artikel 85.1 i fördraget.

- 2 Den produkt som beslutet gällde är kartong. I beslutet nämns tre slags kartongkvaliteter, "GC", "GD" och "SBS".
- 3 Kartongkvaliteten GD (nedan kallad GD-kartong) är en kartong med grå insida (returfiber) som normalt används till förpackningar för andra varor än livsmedel.
- 4 Kartongkvaliteten GC (nedan kallad GC-kartong) är en kartong med vitt ytskikt som normalt används till livsmedelsförpackningar. GC-kartongen är av högre kvalitet än GD-kartongen. Under den period som beslutet gäller fanns det allmänt en prisskillnad mellan dessa två produkter på omkring 30 procent. I mindre utsträckning används GC-kartong av högre kvalitet även för grafiska ändamål.
- 5 SBS är en förkortning för helt vit kartong (nedan kallad SBS-kartong). Priset för denna kartongkvalitet ligger omkring 20 procent högre än priset för GC-kartong. Denna kartong används till förpackningar för livsmedel, kosmetika, läkemedel och cigaretter men är i huvudsak ämnad för grafiska ändamål.
- 6 Genom skrivelse av den 22 november 1990 inkom British Printing Industries Federation, en branschorganisation som företräder majoriteten av tillverkarna av tryckta förpackningar i Förenade kungariket (nedan kallad BPIF), med ett informellt klagomål till kommissionen. BPIF gjorde gällande att de kartongtillverkare

som levererade till Förenade kungariket hade företagit ett antal samtidiga och enhetliga prishöjningar och begärde att kommissionen skulle undersöka om det eventuellt förelåg en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler. För att försäkra sig om att detta initiativ offentliggjordes publicerade BPIF ett pressmeddelande. Innehållet i detta meddelande återgavs i branschtidningar under december 1990.

- 7 Den 12 december 1990 inkom även Fédération française du cartonnage med ett informellt klagomål till kommissionen, i vilket den redogjorde för sin uppfattning om den franska kartongmarknaden i ordalag som liknade dem BPIF använt i sitt klagomål.
- 8 Den 23 och 24 april 1991 genomförde kommissionens tjänstemän i enlighet med artikel 14.3 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, 1962, s. 204, svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8, nedan kallad förordning nr 17) utan förvarning samtidiga undersökningar vid ett flertal företag och branschorganisationer inom kartongbranschen.
- 9 Efter dessa undersökningar begärde kommissionen med stöd av artikel 11 i förordning nr 17 upplysningar och handlingar av samtliga mottagare av beslutet.
- 10 De uppgifter som framkom av dessa undersökningar och av begäran om upplysningar och handlingar föranledde kommissionen att dra den slutsatsen att de berörda företagen från halvårsskiftet 1986 till april 1991 (i flertalet fall) hade deltagit i åtminstone en överträdelse av artikel 85.1 fördraget.

- 11 Kommissionen beslutade följaktligen att inleda ett förfarande för tillämpning av sistnämnda bestämmelse. Genom skrivelse av den 21 december 1992 sände kommissionen ett meddelande om anmärkningar till vart och ett av de berörda företagen. Samtliga dessa företag besvarade meddelandet skriftligen. Nio företag begärde att få yttra sig muntligen. Förhöret med dem ägde rum den 7—9 juni 1993.
- 12 Efter det att förfarandet hade avslutats fattade kommissionen beslutet, som innehåller följande bestämmelser:

”Artikel 1

Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (som är verksamt under namnet BPB de Eendracht NV), NV Koninklijke KNP BT NV (tidigare Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co KG, Mo och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd (tidigare Reed Paper & Board (UK) Ltd), Stora Kopparbergs Bergslags AB, Enso Española SA (tidigare Tampella Española SA) och Moritz J. Weig GmbH & Co KG har överträtt artikel 85.1 i fördraget genom att delta,

— vad beträffar Buchmann och Rena från omkring mars 1988 till i vart fall slutet av år 1990,

— vad beträffar Enso Española i vart fall från mars 1988 till i vart fall slutet av april 1991,

— vad beträffar Gruber & Weber från i vart fall år 1988 till slutet av år 1990,

— vad beträffar övriga fall från halvårsskiftet 1986 till i vart fall april år 1991,

i ett avtal och ett samordnat förfarande som inleddes vid halvårsskiftet 1986 och som innebar att kartongleverantörer inom Europeiska gemenskapen

— samlades regelbundet till hemliga och institutionaliserade möten i syfte att diskutera och enas om en gemensam konkurrensbegränsande branschplan,

— enades om regelbundna prishöjningar för varje produktkvalitet i de olika nationella valutorna,

— planlade och genomförde samtidiga och enhetliga prishöjningar inom hela Europeiska gemenskapen,

— enades om att bibehålla de största tillverkarnas marknadsandelar på konstanta nivåer, men med möjlighet till vissa ändringar,

— allt oftare från och med början av år 1990 vidtog samordnade åtgärder för att kontrollera tillförseln till den gemensamma marknaden i syfte att säkerställa genomförandet av de nämnda samordnade prishöjningarna,

— utbytte information om leveranser, priser, driftstopp, orderstock och kapacitetsutnyttjandegrad för att främja ovannämnda åtgärder.

...

Artikel 3

Nedanstående företag åläggs följande böter för de överträdelser som har konstaterats i artikel 1:

...

- v) Finnboard — Finska Kartongföreningen, böter på 20 000 ecu, för vilka Oy Kyro AB är solidariskt ansvarigt tillsammans med Finnboard för 3 000 000 ecu, Metsä-Serla Oy för 7 000 ecu, Tampella Corp. för 5 000 000 ecu och United Papermills Ltd för 5 000 ecu,

...”

- 13 Enligt beslutet begicks överträdelser inom ramen för ett organ kallat ”Product Group Paperboard” (nedan kallat PG Paperboard) som var sammansatt av ett flertal grupper eller kommittéer.
- 14 Vid halvårsskiftet 1986 tillfördes ”Presidents Working Group” (nedan kallad PWG) till detta organ, i vilken företrädare på hög nivå från de största kartongleverantörerna i gemenskapen (omkring åtta företag) ingick.
- 15 PWG:s verksamhet bestod bland annat i diskussioner om och samordning av marknader, marknadsandelar, priser och kapacitet. I synnerhet fattades allmänna beslut om tidsplanen för och nivån på de prishöjningar som tillverkarna skulle genomföra.

- 16 PWG rapporterade till "President Conference" (nedan kallad PC), i vilken nästan samtliga verkställande direktörer för de berörda företagen (mer eller mindre regelbundet) deltog. PC sammanträdde två gånger per år under den aktuella perioden.

- 17 Vid slutet av år 1987 bildades "Joint Marketing Committee" (nedan kallad JMC). Dess huvudsakliga uppgift var dels att besluta om och, i förekommande fall, hur prishöjningar skulle kunna genomföras, dels att ange hur de prisinitiativ som tagits av PWG skulle kunna genomföras i varje land och i förhållande till de viktigaste kunderna för att åstadkomma ett system med likvärdiga priser inom Europa.

- 18 Slutligen diskuterade den ekonomiska kommittén (nedan kallad COE) bland annat prisvariationerna på de nationella marknaderna och orderstocken samt rapporterade sina slutsatser till JMC eller, fram till slutet av år 1987, till Marketing Committee som var JMC:s föregångare. COE bestod av försäljningsdirektörer från flertalet av de berörda företagen och sammanträdde vid flera tillfällen varje år.

- 19 Det framgår vidare av beslutet att kommissionen ansåg att PG Paperboards verksamhet främjades av ett informationsutbyte som möjliggjordes genom förvaltningsbolaget Fides med säte i Zürich (Schweiz). Enligt beslutet lämnade flertalet av medlemmarna av PG Paperboard regelbundna rapporter till Fides om order, produktion, försäljning och kapacitetsutnyttjande. Dessa rapporter bearbetades inom ramen för Fides-systemet, och de sammanställda uppgifterna översändes till deltagarna.

- 20 Sökanden, Finska Kartongföreningen — Finnboard (nedan kallad Finnboard), är en branschorganisation bildad enligt finländsk rätt. År 1991 hade föreningen sex medlemmar, däribland kartongtillverkarna Oy Kyro AB, Metsä-Serla Oy, Tampella Corporation och United Paper Mills Ltd. Finnboard marknadsför, i viss mån

genom egna dotterbolag, dessa fyra medlemmars kartongproduktion inom hela gemenskapen.

- 21 Enligt beslutet deltog Finnboard från halvårsskiftet 1986 till åtminstone april 1991 i möten med samtliga av PG Paperboards organ. En företrädare för Finnboard innehade under omkring två år ordförandeskapet för PWG och PC.

Förfarande

- 22 Sökanden har väckt föreliggande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 14 oktober 1994.
- 23 Sexton av de andra arton företag som anses ansvariga för överträdelsen har också väckt talan mot beslutet (mål T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 och T-354/94).
- 24 Sökanden i mål T-301/94, Laakmann Karton GmbH, återkallade sin talan genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 10 juni 1996, och målet avskrevs genom beslut av den 18 juli 1996 i mål T-301/94, Laakmann Karton mot kommissionen (inte publicerat i rättsfallssamlingen).
- 25 De fyra ovannämnda finska bolagen som är medlemmar av Finnboard och som i denna egenskap anses solidariskt ansvariga för betalningen av de böter som ålagts Finnboard, har också väckt talan mot beslutet (förenade målen T-339/94, T-340/94, T-341/94 och T-342/94).

- 26 Slutligen väcktes talan av sammanslutningen CEPI-Cartonboard, till vilken beslutet inte var riktat, som återkallade sin talan genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 8 januari 1997, och målet avskrevs genom beslut av den 6 mars 1997 i mål T-312/94, CEPI-Cartonboard mot kommissionen (inte publicerat i rättsfallssamlingen).
- 27 Förstainstansrätten kallade parterna i en skrivelse av den 5 februari 1997 till ett informellt möte, bland annat för att höra deras uppfattning om en eventuell förening av målen T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 och T-354/94 vad gäller det muntliga förfarandet. Vid detta möte, som ägde rum den 29 april 1997, godtog parterna en sådan förening.
- 28 Ordföranden för förstainstansrättens tredje avdelning i utökad sammansättning beslutade den 4 juni 1997 att förena de ovannämnda målen vad gäller det muntliga förfarandet på grund av sambandet dem emellan i enlighet med artikel 50 i rättegångsreglerna och biföll den begäran om konfidentiell behandling som sökanden i mål T-334/94 inkommit med.
- 29 Genom beslut av den 20 juni 1997 bifölls en begäran från sökanden i målet T-337/94 om konfidentiell behandling av en handling som inlämnats som svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten.
- 30 Förstainstansrätten (tredje avdelningen i utökad sammansättning) beslutade på grundval av referentens rapport att inleda det muntliga förfarandet och vidtog åtgärder för processledning genom att anmoda parterna att besvara vissa skriftliga frågor samt att inkomma med vissa handlingar. Parterna rättade sig efter denna anmodan.

- 31 Parterna i målen som nämns i punkt 27 ovan utvecklade sin talan och besvarade förstainstansrättens frågor vid sammanträdet som ägde rum mellan den 25 juni och den 8 juli 1997.
- 32 Vad särskilt gäller föreliggande mål förklarade sig sökanden i en skrivelse av den 19 juli 1995 avstå från att inkomma med replik. Den anförde emellertid i nämnda skrivelse argument avseende att de uppgifter som kommissionen grundade sig på vid beräkningen av böterna var felaktiga.
- 33 Kommissionen inkom med yttrande avseende sökandens skrivelse den 6 oktober 1995.

Parternas yrkanden

- 34 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara beslutet med avseende på sökanden,

— i andra hand nedsätta böterna,

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

35 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Yrkandet om ogiltigförklaring av beslutet

Huruvida språkreglerna har åsidosatts

Parternas argument

36 Denna grund består av tre delar.

37 Sökanden har som första delgrund framhållit att den vid den tidpunkt då beslutet fattades inte lydte under en medlemsstats jurisdiktion. Beslutet kunde således endast vara giltigt i förhållande till sökanden, i den mening som avses i artikel 16 i kommissionens arbetsordning av den 17 februari 1993 (EGT L 230, s. 15, nedan kallad kommissionens arbetsordning), under förutsättning att det var avfattet på dess ställföreträdares språk, det vill säga tyska. Till stöd för detta påstående har sökanden åberopat kommissionens förordning nr 99/63/EEG av den 25 juli 1963 om sådana förhör som avses i artikel 19.1 och 19.2 i rådets förordning nr 17 (EGT 127, 1963, s. 2268, nedan kallad förordning nr 99/63; svensk specialutgåva, område 8, volym 1). I artikel 2.1 i förordning nr 99/63 föreskrivs att meddelande om anmärkningar skall tillställas företaget eller dess ställföreträdare. I en situation som den föreliggande där den ifrågavarande ställföreträdaren lyder under en medlemsstats jurisdiktion krävs, enligt nämnda bestämmelse, att förfarandet skall genomföras på ställföreträdares språk. Vidare är beslutet endast giltigt på det språket.

- 38 Sökanden har dessutom gjort gällande att artikel 2 i rådets förordning nr 1 av den 15 april 1958 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT 17, 1958, s. 385, nedan kallad förordning nr 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 1) är analogiskt tillämplig och att förfarandet skall genomföras på tyska, eftersom svaret på kommissionens begäran om upplysningar var avfattat på tyska. Trots de klagomål som sökandens ställföreträdare vid flera tillfällen riktat till kommissionen fortsatte kommissionen att översända handlingar avfattade på engelska.
- 39 Slutligen utgör valet av engelska som förfarandespråk ett åsidosättande av Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 (nedan kallad den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna).
- 40 Sökanden har som andra delgrund gjort gällande att språkreglerna har åsidosatts vid delgivningen av beslutet. Enligt artikel 191.3 i fördraget skall beslut delges på mottagarnas språk. I föreliggande fall delgavs emellertid beslutet i engelsk version.
- 41 Slutligen har sökanden som tredje delgrund gjort gällande att dess rätt att yttra sig har åsidosatts genom att det officiella meddelandet om anmärkningar, följebrevet samt ett flertal av de bevishandlingar som bifogades meddelandet var avfattade på engelska. Med hänvisning till den första delgrunden har sökanden hävdatt att dessa handlingar borde ha avfattats på tyska, och den har därmed ifrågasatt giltigheten av meddelandet om anmärkningar.
- 42 Sökanden har tillagt att med hänsyn till dels omfattningen av meddelandet om anmärkningar och dess bilagor, dels att ett flertal av dessa handlingar var avfattade på ett främmande språk, gavs sökanden otillräckligt med tid för att inkomma med svar.

- 43 Kommissionen har gjort gällande att den inte alls har åsidosatt språkreglerna.
- 44 Vad beträffar den första delgrunden har kommissionen framhållit att förordning nr 1 endast avser skriftväxling med personer som lyder under en medlemsstats jurisdiktion, men att beslutet antogs före Finlands anslutning till gemenskapen. Vidare utgör inte beslutet ett "svar" i den mening som avses i artikel 2 i förordning nr 1.
- 45 Kommissionen kunde således fritt välja vilket språk som skulle användas i förfarandet, under förutsättning att hänsyn togs till sökandens eventuella förbindelser med medlemsstater i gemenskapen (se domstolens dom av den 21 februari 1973 i mål 6/72, Europemballage och Continental Can mot kommissionen, REG 1973, s. 215, punkt 12; svensk specialutgåva, häfte 2). I föreliggande fall valdes engelska som förfarandespråk av den anledningen att det är arbetsspråket inom Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) och rättegångsspråk vid EFTA-domstolen, sökanden använde engelska i sin skriftväxling med sina försäljningsbolag i gemenskapen samt slutligen av den anledningen att sökandens namn är en engelsk förkortning.
- 46 Vad gäller den andra delgrunden anser kommissionen att eventuella felaktigheter vid delgivningen av ett beslut inte påverkar beslutets lagenlighet. Sådana felaktigheter kan nämligen endast under vissa omständigheter hindra fristen för att väcka talan från att börja löpa, vilket inte är relevant i föreliggande fall (se domstolens dom av den 14 juli 1972 i mål 52/69, Geigy mot kommissionen, REG 1972, s. 787, punkt 11).
- 47 Vad slutligen gäller den tredje delgrunden har kommissionen erinrat om att sökanden och dess ställföreträdare även erhöll en tysk version av meddelandet om anmärkningar. I varje fall besvarade sökanden meddelandet om anmärkningar utan begäran om förlängning av fristen, vilket utgör ett bevis för att den utan hinder kunde ta del av de anmärkningar som riktades mot den. Det finns således inte anledning anse att dess rätt att yttra sig har åsidosatts (domstolens dom av den 15 juli 1970 i mål 41/69, ACF Chemiefarma mot kommissionen, REG 1970, s. 661, punkterna 48, 52 och 53; svensk specialutgåva, häfte 1).

Förstainstansrättens bedömning

- 48 Det är ostridigt att kommissionen har sänt meddelandet om anmärkningar och beslutet till sökandens huvudkontor i Finland och att sökanden vid den tidpunkt då beslutet fattades inte lydde under en medlemsstats jurisdiktion. Vid denna tidpunkt var enligt gemenskapslagstiftningen inget av gemenskapens officiella språk uttryckligen tillämpligt i kommissionens kontakter med företag i tredje land.
- 49 I förordning nr 1, i dess ändrade lydelse, som har åberopats av sökanden, föreskrivs endast språkregler som är tillämpliga i kontakterna mellan gemenskapen och en medlemsstat eller en person som lyder under en medlemsstats jurisdiktion.
- 50 Det framgår i föreliggande fall av handlingarna i målet att kommissionen inte sände någon officiell skrivelse till sökandens tyske ställföreträdare, eftersom de handlingar denne mottog var kopior av officiella skrivelser som sändes direkt till sökanden.
- 51 Vidare föreskrivs det varken i artikel 2 i förordning nr 99/63 eller i artikel 6 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, om det antas att den sistnämnda bestämmelsen kan åberopas av ett företag som är föremål för en konkurrensrättslig undersökning, en skyldighet att sända handlingar på det språk som talas i den medlemsstat där ställföreträdaren är bosatt.
- 52 Valet av språk i meddelandet om anmärkningar och i beslutet skall följaktligen göras med hänsyn till de förbindelser sökanden upprättat med en medlemsstat inom gemenskapen (se med denna innebörd domen i det ovannämnda målet *Euro-pemballage och Continental Can mot kommissionen*, punkt 12). Det är i det avseendet emellertid ostridigt att engelska var det språk som sökanden använde i sin

skriftväxling med sina egna försäljningsbolag i medlemsstaterna. Mot denna bakgrund var det riktigt av kommissionen att välja engelska som språk i meddelandet om anmärkningar.

- 53 Slutligen skall bilagorna till meddelandet om anmärkningar, vilka inte härrör från kommissionen, anses som bevis på vilka kommissionen grundar sin bedömning, och de skall följaktligen komma till mottagarens kännedom i det skick de befinner sig (se bland annat förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-148/89, Tréfilunion mot kommissionen, REG 1995, s. II-1063, punkt 21).
- 54 Vad beträffar att sökanden gavs otillräckligt med tid för att besvara meddelandet om anmärkningar räcker det att framhålla att sökanden inte har bestritt kommissionens påpekande om att sökanden inte begärde någon förlängning av fristen för att besvara meddelandet om anmärkningar.
- 55 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte vinna bifall på denna grund.

Huruvida det förekommit felaktigheter som påverkade förfarandet för antagande, autentisering och delgivning av kommissionens beslut

Parternas argument

- 56 Sökanden har gjort gällande att för att säkerställa beslutets bevisvärde och mottagarnas rättssäkerhet skall beslutet autentifieras i en enskild handling och de olika sidorna skall i förekommande fall vara sammanfogade så att de inte kan avskiljas. Det är nämligen det enda sättet att förhindra att vissa delar av beslutet avlägsnas eller ändras. I föreliggande fall autentifierades emellertid inte beslutet i en enskild

handling. Det innehåll som man hade för avsikt att ge denna handling framgår först när beslutet av den 13 juli 1994 läses i förening med beslutet om rättelse av den 26 juli 1994. Dessa två beslut delgavs sökanden vid två skilda tillfällen vilket påverkar deras bevisvärde.

- 57 Sökanden har begärt att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att inkomma med originalet till de två besluten i fråga för att kunna kontrollera dels om dessa beslut har sammanfogats på ovan angivet sätt, dels om den senare företagna ändringen omnämns i det ursprungliga beslutet.
- 58 Sökanden har vidare påpekat att artikel 15 andra stycket i EKSG-fördraget i tysk version föreskriver att enskilda rättsakter är bindande för den de avser genom delgivning — "durch die Zustellung" — till denne, medan uttrycket "bekannt werden" används i artikel 191.3 i EG-fördraget i tysk version. Den franska versionen av de två fördragen bekräftar emellertid, genom användningen av ordet "notification", att det inte finns någon materiell skillnad mellan dessa två bestämmelser. Sökanden har grundat sin analys på artikel 4 i Höga myndighetens beslut nr 22/60 av den 7 september 1960 om genomförandet av artikel 15 i fördraget (EGT 61, 1960, s. 1248; svensk specialutgåva, område 1, volym 1, s. 20) och dragit den slutsatsen att endast en formell delgivning av antingen originalbeslutet eller en avskrift av originalhandlingen kan anses som giltig delgivning. Följaktligen medför delgivningen av en vidimerad kopia, såsom i föreliggande fall, att beslutet är ogiltigt.
- 59 Slutligen har sökanden gjort gällande att beslutet inte har autentifierats i enlighet med artikel 16 i kommissionens arbetsordning genom underskrift av ordföranden och generalsekreteraren för kommissionen. Sökanden har i det avseendet erinrat om att det delgivna beslutet endast var underskrivet av kommissionsledamoten som var ansvarig för konkurrensfrågor. Sökanden har begärt att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att inkomma med originalbeslutet för att kunna kontrollera autentifieringen av detta.

- 60 Även om det antas att originalbeslutet var vederbörligen autentifierat, kvarstår det faktum att beslutet är ogiltigt till följd av att den text som delgavs inte var identisk med originalbeslutet.
- 61 Kommissionen har inledningsvis erinrat om att det enligt artikel 191.3 i EG-fördraget inte fordras formell delgivning. Det är nämligen tillräckligt att beslutet har nått adressaten i form av ett skriftligt meddelande och att denne kan ta del av det (domstolens dom av den 10 december 1957 i mål 8/56, ALMA mot Höga myndigheten, REG 1957, s. 179, 190, och av den 15 december 1994 i mål C-195/91 P, Bayer mot kommissionen, REG 1994, s. I-5619, punkterna 7 och 20). Då dessa villkor i föreliggande fall var uppfyllda, är sökandens argument att det förekommit fel under delgivningsförfarandet grundlöst.
- 62 Vidare anses en vidimerad kopia av beslutet som en autentisk version (domstolens dom av den 17 oktober 1989 i de förenade målen 97/87, 98/87 och 99/87, Dow Chemical Ibérica m. fl. mot kommissionen, REG 1989, s. 3165, punkt 59, svensk specialutgåva, häfte 10, och förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, Dunlop Slazenger mot kommissionen, REG 1994, s. II-441, punkterna 24 och 25, och av den 27 oktober 1994 i mål T-34/92, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen, REG 1994, s. II-905, punkt 27; svensk specialutgåva, häfte 16).
- 63 I föreliggande fall har beslutet autentifierats i enlighet med föreskrifterna i artikel 16 i kommissionens arbetsordning. Sökanden har för övrigt inte förebringat något bevis för att felaktigheter förekommit under förfarandet för antagandet av beslutet. Kommissionen har i det avseendet hävdats att beslutet av den 26 juli 1994 inte på något sätt ändrat beslutet för sökandens del och att hänvisningen i beslutet av den 26 juli 1994 till beslutet i alla händelser utgör ett tillräckligt band mellan de två ifrågakvarande besluten.
- 64 Mot denna bakgrund finns det inte anledning att förelägga kommissionen att inkomma med originalbeslutet (se de ovannämnda domarna i målen Bayer mot kommissionen, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen samt Dunlop Slazenger mot kommissionen).

Förstainstansrättens bedömning

- 65 Sökanden kan inte, som stöd för att ifrågasätta att förfarandet för antagande och autentifiering av beslutet var korrekt, med framgång hävda att den "vidimerade" kopian som sändes till sökanden inte innehåller underskrifter av ordföranden och generalsekreteraren för kommissionen. I artikel 16 första stycket i den version av kommissionens arbetsordning som gällde då beslutet antogs föreskrivs följande: "Rättsakter som antas på ... möten skall fogas till protokollet för det möte vid vilket de antogs, på det eller de språk på vilka de är giltiga .... De skall autentifieras genom ordförandens och generalsekreterarens underskrift på protokollets första sida." Formaliteten med autentifiering av ett beslut som antas på ett möte mellan ledamöterna av kommissionen kräver således inte att ordföranden och generalsekreteraren för kommissionen skriver under själva beslutet utan endast protokollet för det möte vid vilket rättsakten antogs. Härav följer att avsaknaden av underskrifter av ordföranden och generalsekreteraren för kommissionen på den "vidimerade" kopian av beslutet inte utgör ett bevis för att beslutet inte är vederbörligen autentifierat.
- 66 Sökanden har inte åberopat något annat bevis eller särskild omständighet av sådant slag att presumptionen om gemenskapsrättsaktens giltighet undanröjs (se bland annat den ovannämnda domen i målet Dunlop Slazenger mot kommissionen, punkt 24).
- 67 I avsaknad av sådant bevis ankommer det inte på förstainstansrätten att besluta om de yrkade åtgärderna för bevisupptagning.
- 68 Vad beträffar frågan huruvida delgivningen var korrekt finns det ingen gemenskapsrättslig bestämmelse enligt vilken det är uteslutet att beslutet delges i form av en vidimerad kopia eller att ett beslut om rättelse delges för sig.

- 69 I föreliggande fall innehåller kopian av beslutet som sändes till sökanden namnet på den ledamot av kommissionen som var ansvarig för konkurrenspolitiken samt påskriften "vidimerad kopia" ("certified copy"). Den har även skrivits under av generalsekreteraren för kommissionen. En sådan kopia är formellt riktig. Den har samma rättsverkan som originalrättsakten som antogs av ledamöternas kollegium i enlighet med de formkrav som uppställs i kommissionens arbetsordning.
- 70 Vad gäller delgivningen framgår det av fast rättspraxis att ett beslut har i behörig ordning delgivits enligt fördraget när det har nått adressaten och denne kan ta del av det (se den ovannämnda domen i målet Europemballage och Continental Can mot kommissionen, punkt 10). I föreliggande fall, såsom framgår av ordalydelsen i ansökan om väckande av talan, hade sökanden möjlighet att ta del av beslutet i dess helhet samt göra gällande samtliga sina rättigheter vid förstainstansrätten.
- 71 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Huruvida kommissionen har åsidosatt dels sökandens rätt till försvar, dels formföreskrifter för meddelandet om anmärkningar

Parternas argument

- 72 Denna grund består av två delar.

- 73 Sökanden har som första delgrund påstått att meddelandet om anmärkningar inte antogs och meddelades mottagarna av det behöriga organet i enlighet med artikel 2 i förordning nr 99/63, det vill säga kommissionen.
- 74 Meddelandet om anmärkningar översändes till sökanden i form av en handling utan underskrift som bifogades en skrivelse från generaldirektören för konkurrens. I avsaknad av underskrift kan denna handling inte anses som en av kommissionens "rättsakter". Följaktligen kunde den inte heller ligga till grund för beslutet.
- 75 Även om nämnda handling tillsammans med följebrevet skulle kunna anses som ett "meddelande om anmärkningar" i den mening som avses i förordning nr 99/63, översändes den inte av kommissionen. Enligt artikel 19.1 i förordning nr 17 ges emellertid kommissionen i det avseendet exklusiv behörighet, vilken inte kan delegeras med stöd av arbetsordningen. I alla händelser kan varken fastställandet av innehållet i meddelandet om anmärkningar eller översändandet av detta till mottagarna delegeras till tredje man med stöd av arbetsordningen (se domstolens dom i det ovannämnda målet Geigy mot kommissionen, och av den 17 oktober 1972 i mål 8/72, Cementhandlaren mot kommissionen, REG 1972, s. 977). I likhet härmed kan behörigheten att fastställa fristen för att besvara meddelandet om anmärkningar inte heller delegeras till tredje man.
- 76 Som andra delgrund har sökanden gjort gällande att genom att meddelandet om anmärkningar inte var sammanfogat med dess bilagor så att de inte kunde avskiljas har kommissionen åsidosatt kravet på skriftlighet som gäller för meddelande om anmärkningar i enlighet med artikel 2.1 i förordning nr 99/63. Syftet med detta krav är att säkerställa samma skydd som det som följer av kravet på en autentifiering av slutliga beslut. Meddelandet om anmärkningar kunde således inte tjäna som beslutsunderlag.

- 77 Kravet på skriftlighet innebär dessutom att meddelandet om anmärkningar skall skrivas under längst ner på sista sidan. Generaldirektörens underskrift på följebrevet kan inte ersätta den erforderliga underskriften.
- 78 Kommissionen har erinrat om att vad beträffar den första delgrunden framgår det av de handlingar som tillställts sökanden att anmärkningarna mot denne har beslutats av kommissionen. Vidare har generaldirektören för kommissionen skrivit under meddelandet om anmärkningar i kraft av en delegering av rätten att under-teckna, och argumentet att denne skulle vara obehörig är därför ogrundat (domstolens dom av den 17 januari 1984 i de förenade målen 43/82 och 63/82, VBVB och VBBB mot kommissionen, REG 1984, s. 19 punkt 14, svensk specialutgåva, häfte 7, och domen i ovannämnda målet Geigy mot kommissionen, punkt 5).
- 79 Kommissionen har framhållit att det sätt på vilket meddelandet om anmärkningar skall skickas enligt artikel 10 i förordning nr 99/63 framförallt syftar till att säkerställa bevis för när meddelandet sändes. Meddelande om anmärkningar har skett i behörig ordning om adressaten har möjlighet att ta del av anmärkningarnas lydelse i sin helhet (domar i ovannämnda målen Geigy mot kommissionen, punkt 11, och Bayer mot kommissionen, punkterna 7 och 20).
- 80 Vad beträffar den andra delgrunden har kommissionen hävdats att sökanden har felbedömt räckvidden av artikel 2 i förordning nr 99/63. Enligt denna artikel krävs varken att meddelandet om anmärkningar är underskrivet eller att meddelandet består av en enskild handling. Hänvisningen till bilagorna och sidnumreringen på samtliga översända handlingar är dessutom tillräcklig för att fastställa sambandet dem emellan.

Förstainstansrättens bedömning

- 81 Vad beträffar den första delgrunden framgår det av handlingarna i målet att meddelandet om anmärkningar som sändes till sökanden åtföljdes av en skrivelse underskriven av generaldirektören för konkurrens (GD IV) vid kommissionen.

- 82 Generaldirektören skrev emellertid under nämnda skrivelse, inte i kraft av en delegering av behörighet, utan enbart i kraft av en delegering av rätten att underteckna, vilken hade givits av den behörige kommissionsledamoten (domen i det ovan nämnda målet Geigy mot kommissionen, punkt 5). En delegering av rätten att underteckna utgör kommissionens normala sätt att utöva sin befogenhet (domen i det ovan nämnda målet VBVB och VBBB mot kommissionen, punkt 14).
- 83 Eftersom sökanden inte har tillhandahållit några upplysningar som tyder på att gemenskapens administration i detta fall har underlåtit att iaktta de regler som gäller på området (domen i det ovan nämnda målet VBVB och VBBB mot kommissionen, punkt 14), kan denna invändning inte godtas.
- 84 Sökanden har för det andra hävdad att meddelandet om anmärkningar inte har antagits av kommissionen. Det är i detta hänseende tillräckligt att påpeka att sökanden inte har tillhandahållit några bevis av sådant slag att presumptionen om giltighet, som gäller för gemenskapens rättsakter, kan ifrågasättas. Det finns således inte anledning att kontrollera huruvida det påstådda åsidosättandet verkligen ägt rum (i analogi med domen i det ovan nämnda målet Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen, punkt 27).
- 85 Talan kan således inte vinna bifall på den första delgrunden.
- 86 Inte heller den andra delgrunden kan godtas.
- 87 Enligt artikel 2.1 i förordning nr 99/63 skall "[k]ommissionen ... skriftligen meddela företag och företagssammanslutningar om de anmärkningar som har framställts mot dem". Enligt denna bestämmelse krävs det inte att meddelandet om anmärkningar innehåller en underskrift på själva dokumentet eller att meddelandet om anmärkningar utgörs av en i formell mening enskild handling.

- 88 I alla händelser har de anmärkningar som riktats mot sökanden meddelats skriftligen på ett sådant sätt att de olika handlingar på vilka kommissionen har grundat sina anmärkningar klart kan identifieras.
- 89 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan således inte vinna bifall på denna grund.

Huruvida artikel 190 i fördraget har åsidosatts

Parternas argument

- 90 Efter en detaljerad redogörelse för syftena med den i artikel 190 föreskrivna motiveringsskyldigheten har sökanden för det första gjort gällande att kommissionen, i fråga om varje agerande som betecknats som en överträdelse, borde ha angett den bestämmelse som hade överträtts samt preciserat om överträdelsen begåtts i form av ett avtal eller samordnat förfarande. Dessa uppgifter är nämligen oundgängliga för att kunna kontrollera om vart och ett av de aktuella agerandena uppfyller rekvisiten för en straffbar gärning, det vill säga kravet på viss handling, straffbarhet och det subjektiva rekvisitet. Upplýsningen att överträdelsen består i ett deltagande i ett avtal eller ett samordnat förfarande räcker således inte, eftersom ett och samma agerande inte kan betecknas som såväl avtal som samordnat förfarande.
- 91 Även om ett flertal ageranden kan betecknas som en fortgående överträdelse, befrias inte kommissionen från att ange de moment som utgör den straffbara gärningen i fråga om varje individuellt agerande. Det är endast om varje individuellt agerande utgör en straffbar gärning som samtliga dessa ageranden, i förekommande fall, skulle kunna betecknas som en fortgående överträdelse.

- 92 Sökanden har för det andra gjort gällande att beslutet, i fråga om varje agerande som betecknats som straffbar gärning, även borde ha innehållit en exakt upplysning om konkreta faktiska omständigheter, såsom platsen där de inträffade, de berörda deltagarna samt den roll som var och en spelade.
- 93 För det tredje borde beslutet, i fråga om varje aktuellt agerande, slutligen ha innehållit en upplysning om delaktiga fysiska personer. Artikel 15 i förordning nr 17 förutsätter nämligen i det avseendet att en fysisk person har agerat uppsåtligt eller av oaktsamhet för ett företags räkning.
- 94 Kommissionen anser att beslutet innehåller en tillfredsställande beskrivning av de omständigheter som låg till grund för bötfällningen. När det gäller en komplicerad och långvarig överenskommelse ingår de olika företagens beteenden i ett enda system som syftar till att hindra den fria konkurrensen på marknaden. Detta innebär att det inte är nödvändigt att beteckna varje enskilt beteende som ett avtal eller ett samordnat förfarande (förstainstansrättens dom av den 17 december 1991 i mål T-7/89, Hercules Chemicals mot kommissionen, REG 1991, s. II-1711, punkt 262—264; svensk specialutgåva, häfte 11). Kommissionen preciserade i alla händelser i punkterna 131 och 132 i övervägandena i beslutet att företagets beteenden från och med slutet av år 1987 innefattade samtliga moment i ett sådant avtal som avses i artikel 85.1 i fördraget, och att deras beteende fram till dess var uttryck för ett samordnat förfarande. Kommissionen hade för övrigt kunnat beteckna ett agerande i första hand som ett avtal och i andra hand som ett samordnat förfarande (förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-13/89, ICI mot kommissionen REG 1992, s. II-1021, punkt 318; svensk specialutgåva, häfte 12).
- 95 Kommissionen är i fråga om en enda överträdelse inte skyldig att styrka att varje individuellt agerande inom ramen för överenskommelsen uppfyller kriterierna i artikel 85 (se samma dom punkterna 259 och 260).
- 96 Det är inte heller nödvändigt att bevisa att varje företag deltagit i varje moment i överenskommelsen. Såsom framgår av punkterna 116 och 117 i övervägandena i

beslutet är det tillräckligt att kommissionen styrker dels förekomsten av en övergripande överenskommelse, dels att varje företag deltog i vissa ageranden som rymdes inom den gemensamma globala planen (se domar i de ovannämnda målen ICI mot kommissionen, punkterna 256—261 och 305, och Hercules Chemicals mot kommissionen, punkt 272).

- 97 Slutligen har kommissionen hävdat att den inte var skyldig att namnge de delaktiga personerna i beslutet, eftersom artikel 85 i fördraget uttryckligen är riktad till företagen. Det är endast nödvändigt att styrka att en person som har behörighet att agera för företagets räkning har deltagit i överenskommelsen, eftersom ansvaret för dessa personers ageranden kan anses vila på de berörda företagen (domstolens dom av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80, 101/80, 102/80 och 103/80, *Musique Diffusion française m. fl. mot kommissionen*, REG 1983, s. 1825, punkt 97; svensk specialutgåva, häfte 7). Meddelandet om anmärkningar innehåller dock i detta avseende en detaljerad redogörelse för de bevis som åberopats mot sökanden och av bilagorna till detta meddelande framgår vilka personer som har agerat.

Förstainstansrättens bedömning

- 98 Enligt fast rättspraxis har skyldigheten att motivera ett individuellt beslut till syfte att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att pröva beslutets lagenlighet och att ge den berörde de upplysningar som är nödvändiga för att denne skall kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett sådant fel att det är möjligt att ifrågasätta dess giltighet, med det tillägget att omfattningen av denna skyldighet beror på rättsaktens art och det sammanhang i vilket den har antagits (se bland annat förstainstansrättens dom av den 11 december 1996 i mål T-49/95, *Van Megen Sports mot kommissionen*, REG 1996, s. II-1799, punkt 51). Kommissionen är enligt artikel 190 i fördraget skyldig att ange de omständigheter som utgör den rättsliga grunden för beslutet samt de överväganden som fått kommissionen att fatta sitt beslut. Däremot behöver inte kommissionen behandla samtliga sak- och rättsfrågor som behandlats under det administrativa förfarandet (se bland annat domstolens dom av den 29 oktober 1980 i de förenade målen 209/78—215/78 och 218/78, *Van Landewyck m. fl. mot kommissionen*, REG 1980, s. 3125, punkt 66, svensk specialutgåva, häfte 5).

- 99 I föreliggande fall innehåller beslutet en detaljerad redogörelse för skälen till kommissionens uppfattning att den överträdelse som det konstaterats att de i artikel 1 i beslutet nämnda företagen hade gjort sig skyldiga till skulle betecknas som ett avtal och samordnat förfarande (punkt 129—132 i övervägandena). I synnerhet framgår det av punkt 131 första stycket i övervägandena att "från och med slutet av år 1987, då den tilltagande samverkan mellan de producenter som anslöt sig till politiken inriktad på 'pris framför kvantitet' konkretiserades, hade överträdelsen alla de särdrag som krävs för att den skall utgöra ett avtal i den mening som avses i artikel 85". Vidare preciseras att "de halvårsvisa prisinitiativen, som tagits för att förverkliga planen, inte skall anses som en samling skilda avtal eller samordnade förfaranden utan som ett enda fortlöpande avtal" (samma punkt i övervägandena, andra stycket).
- 100 När, som i föreliggande fall, ett beslut innehåller en tillräcklig motivering som gör det möjligt att förstå skälen till att de konstaterade agerandena har betecknats som avtal och samordnat förfarande, är kommissionen inte skyldig att särskilt ta ställning till om varje berört agerande utgör ett avtal eller ett samordnat förfarande (se med samma innebörd domen i det ovannämnda målet Hercules Chemicals mot kommissionen, punkt 264).
- 101 Beslutet innehåller även en detaljerad motivering av sökandens deltagande i överträdelsen. I det hänseendet innehåller beslutet direkta hänvisningar till sökanden i samband med beskrivningen av de samordnade prishöjningarna (punkterna 74, 76, 78, 79, 81, 85 och 87 i övervägandena). Dessutom, och utan att det inverkar på frågan huruvida motiveringen är riktig vilken skall kontrolleras i samband med prövningen av om beslutet är välgrundat, avser de punkter i beslutet som innehåller en beskrivning av de diskussioner med ett konkurrensbegränsande syfte som fördes inom PWG (bland annat punkterna 37, 51 och 52 i övervägandena) utan tvekan sökanden, eftersom denne enligt beslutet deltog i detta organs möten (punkt 36 andra stycket i övervägandena). Vidare avser punkterna i beslutet med en redogörelse för de diskussioner med ett konkurrensbegränsande syfte som fördes inom JMC också sökanden (punkterna 44—46, 58, 71, 73, 84, 85 och 87 i övervägandena), eftersom kommissionen ansåg att sökanden deltog i detta organs möten (tabell 7 som bifogas beslutet och punkt 46 första stycket i övervägandena).

- 102 Sökanden ges mot denna bakgrund tillräcklig ledning av motiveringen av beslutet för att kunna avgöra vilka huvudsakliga faktiska och rättsliga omständigheter som låg till grund för det resonemang som föranledde kommissionen att anse sökanden delaktig i en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget.
- 103 Slutligen bär företaget, i den mening som avses i artikel 85 i fördraget, ansvar för en fysisk persons agerande när denna person är behörig att agera för företagets räkning (i analogi med domen i det ovannämnda målet *Musique Diffusion française m. fl.* mot kommissionen, punkt 97). Av detta följer att kommissionen har lämnat en tillräcklig motivering av beslutet genom sin hänvisning till sökandens firmanamn.
- 104 I alla händelser framgår det av de enskilda upplysningar som fogats till meddelandet om anmärkningar vilka av sökandens företrädare som kommissionen ansåg hade deltagit i möten med organen inom PG Paperboard.
- 105 Då inga av sökandens invändningar har godtagits kan talan inte vinna bifall på denna grund.

Huruvida artikel 85.1 i fördraget har överträtts då kommissionen inte har styrkt att sökanden deltog i en överenskommelse

- 106 Denna grund består av tre delar som skall prövas var för sig.

Den första delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i en överenskommelse

— Parternas argument

- 107 Sökanden har gjort gällande att den aldrig deltog i några möten med olika organ inom PG Paperboard och att den inte hade kännedom om de diskussioner med ett konkurrensbegränsande syfte som enligt beslutet fördes under dessa möten.
- 108 De personer som enligt beslutet företrädde sökanden inom PG Paperboards organ deltog endast i egenskap av företrädare för Nordic Paperboard Institute (nedan kallat NPI), en skandinavisk branschorganisation för kartongtillverkare. De uttalanden som gjorts av andra tillverkare (se tabell 5 som bifogas beslutet), enligt vilka sökanden ansågs vara en av medlemmarna av JMC, bygger på missförstånd.
- 109 Vad beträffar avtalen och/eller de samordnade förfarandena mellan deltagarna i mötena inom PG Paperboards organ, innehåller beslutet inte några exakta uppgifter som gör det möjligt att avgöra under vilka möten dessa diskussioner fördes, diskussionernas exakta innehåll, deltagarna i mötena och, slutligen, deltagarna i samordningen. I synnerhet finns det flera punkter i beslutet i vilka varken sökanden eller dess medlemsföretag nämns.
- 110 Sökanden har med hänvisning till att dess företrädare, även enligt beslutet, endast deltog i ett begränsat antal av PWG:s och JMC:s möten hävdade att beslutet inte innehåller någon omständighet som styrker att sökanden skulle ha deltagit i en samordning. Även om det antas att det förekommit fall av samordning under vissa möten och att sökanden var företrädad inom vissa av de berörda organen, är det

inte styrkt att samordningen genomfördes under de möten då sökandens påstådda företrädare var närvarande.

- 111 Vad beträffar PWG har sökanden bestritt påståendena om att resultaten av mötena inom detta organ meddelades de företag som inte var medlemmar av PWG (punkt 38 i beslutet). I synnerhet påståendet att ”skandinaviska tillverkare (samtliga medlemmar av NPI) i allmänhet informerades om resultatet av mötena av Finnboard” (punkt 38 fjärde stycket i övervägandena i beslutet) är helt obevisat.
- 112 Påståendet att de företag som inte var medlemmar av PWG informerades om resultatet av mötena med det organet i samband med PC:s möten (punkt 38 i övervägandena) är endast ett rent antagande.
- 113 Vad beträffar PC:s möten är påståendet i beslutet att sökanden, och i viss utsträckning dess medlemmar, skulle ha deltagit i möten med detta organ utan grund.
- 114 Fiskebys uttalande att det företaget vid några tillfällen skulle ha informerats om resultatet av mötena av en företrädare för NPI (punkt 46 i beslutet) — ett uttalande som sökanden för övrigt inte känner till — bekräftar, vad gäller JMC, att företrädare för NPI men inte för sökanden deltog i mötena inom denna kommitté.
- 115 Slutligen gällde de diskussioner som fördes vid COE:s möten, även enligt beslutet, den allmänna situationen på marknaden.

- 116 Kommissionen har påstått att sökanden var fullvärdig medlem av PG Paperboard. Den har i det avseendet hänvisat till Storas förklaring av den 23 december 1991 (bilaga 43 till meddelandet om anmärkningar), i vilken sökanden betecknas som ett av de företag som var företrädare inom PWG. Vidare utpekas i protokollen från PC:s möten de verkställande direktörerna för Finnboard som företrädare för Finland, vid sidan av företrädare för andra skandinaviska länder.
- 117 Sökandens argument att den inte deltog i PWG:s möten är i alla händelser ohållbart. Även om det antas att de verkställande direktörerna för Finnboard agerade i egenskap av företrädare för NPI, innebär det endast att de företrädde nästan samtliga skandinaviska tillverkares intressen. De beaktade utan tvekan sökandens intressen med hänsyn till deras uppgifter inom det företaget.
- 118 Sökanden var även företrädd vid JMC:s och COE:s möten. Flera kartongtillverkare har utpekat sökanden som medlem av JMC.
- 119 Kommissionen har i övrigt grundat sin argumentation på redogörelsen i beslutet för organens huvudsakliga uppgifter.

— Förstainstansrättens bedömning

- 120 Enligt beslutet har sökanden och de andra företag som nämns i artikel 1 i beslutet överträtt artikel 85.1 i fördraget genom att delta i ett avtal och ett samordnat förfarande. Kommissionen anser att sökanden deltog i denna överträdelse från halvårsskiftet 1986 till åtminstone april 1991.

- 121 Enligt tabell 7 som bifogas beslutet deltog sökanden i PWG: s, PC: s, JMC:s och COE:s möten.
- 122 Kommissionen anser i det avseendet att sökanden deltog i PWG:s möten för egen räkning och i egenskap av företrädare för NPI (punkt 38 fjärde stycket och punkt 79 fjärde stycket i övervägandena). Vidare har det nämnts att ”verkställande direktören [för Finnboard] även var ordförande för PG Paperboard och PWG från och med maj 1988” (punkt 79 fjärde stycket i övervägandena).
- 123 Vad beträffar sökanden deltagande i JMC har det preciserats att det förefaller som om ”Finnboard företrädde NPI samt sina fyra egna medlemmar Kyro, Metsä-Serla, Tampella och United Paper Mills” (punkt 32 första stycket i övervägandena).
- 124 Vad slutligen gäller sökandens deltagande i PC:s möten, ”[deltog] företrädare för Finnboard (som även hade deltagit i PWG:s möten strax innan) ... i samtliga möten med ’President Conference’ oberoende av NPI” (punkt 42 andra stycket i övervägandena).
- 125 Handlingarna i målet bekräftar att sökandens ledning var delaktig i PG Paperboards struktur under den period som omfattas av beslutet. Av de enskilda upplysningar som bifogades meddelandet om anmärkningar framgår att posten som vice ordförande för PG Paperboard under den period som omfattas av beslutet innehades av sökandens verkställande direktör (”managing director”), det vill säga de la Chapelle från halvårsskiftet 1986 till år 1987, Sommar under åren 1987 och 1988 samt Lindahl från och med år 1990.

126 Sommar valdes till vice ordförande för PG Paperboard vid årsmötet 1987 och föreslogs vid det tillfället till denna nya post uttryckligen i sin egenskap av "ny ordförande för Finnboards verkställande kommitté ('the new chairman of the Finnboard Executive Committee')" (bilaga 97 till meddelandet om anmärkningar).

127 Det är vidare ostridigt att ordförandeskapet för PG Paperboard innehades av Köhler från och med maj 1988 till hösten år 1990. I protokollet från PWG:s möte den 6 april 1990 (bilaga till svaromålet) anges följande:

"Köhler har erinrat om att han kommer att ägna sig åt nya uppgifter inom den finländska skogsindustrin från och med i höst. Han lämnar således Finnboard och kommer att avgå som ordförande för PG Paperboard."

128 Enligt Storas förklaringar deltog sökanden i PWG:s möten (bilagorna 35, s. 14, 37, s. 2, och 43, s. 3, till meddelandet om anmärkningar).

129 Slutligen har flera företag bekräftat att sökanden deltog i JMC:s möten (se tabell 5 som bifogas beslutet).

130 Med hänsyn till Storas förklaringar och till att ett flertal av sökandens anställda faktiskt deltog i möten med organ inom PG Paperboard, kan sökandens påstående att dessa personer endast deltog i egenskap av företrädare för NPI inte godtas.

- 131 Vidare har sökanden inte förebringat något som helst bevis, såsom en exklusiv fullmakt att företräda NPI, till stöd för sitt bestridande av de samstämmiga bevisen för att den deltog för egen räkning i möten med organen inom PG Paperboard. Vid sammanträdet medgav sökanden även att den ersatt resekostnader som uppkommit till följd av att dess anställda deltog i de berörda mötena, vilket är en faktisk omständighet som enbart stöder kommissionens konstateranden.
- 132 Med beaktande av dessa omständigheter skall det anses fastställt att sökanden deltog för egen räkning i mötena med organen inom PG Paperboard.
- 133 I den mån som sökanden med den aktuella delgrunden har velat ifrågasätta huruvida kommissionens påståenden avseende de ifrågavarande mötenas konkurrensbegränsande syften var välgrundade, handlar det om argument som skall prövas tillsammans med de två övriga delgrunderna.
- 134 Mot bakgrund av det ovan anförda kan den första delgrunden inte godtas.

Den andra delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i prisinitiativen

— Parternas argument

- 135 Sökanden har hävdatt att beslutet inte innehåller någon exakt uppgift som gör det möjligt att styrka dess deltagande i prisinitiativen. Den allmänna motiveringen av beslutet styrker inte förekomsten av en eventuell anknytning mellan olika prisinitiativ som genomförts och enskilda företags beteende. I synnerhet är det inte

möjligt att av beslutets motivering utesluta att de samordnade förfarandena ägde rum utanför mötena eller under möten då ingen person med anknytning till sökanden var närvarande.

- 136 De systematiska tillkännagivandena om prishöjningar styrker inte förekomsten av samordning, eftersom dessa endast var en direkt följd av marknadsvillkoren.
- 137 Sökanden har med hänvisning till bilagorna till meddelandet om anmärkningar som åberopas i beslutet påpekat att i ett stort antal handlingar förekommer sökandens namn vare sig direkt eller indirekt och att de handlingar i vilka sökanden nämns allmänt hänvisar till betydelselösa uppgifter vars källa inte anges. Vidare har vissa handlingar upprättats under omständigheter som visar att det saknas anknytning mellan dessa handlingar och mötena med organen inom PG Paperboard. Sådana handlingar kan således inte anses styrka sökandens deltagande i prisinitiativ.
- 138 Med hänsyn till det ovan anförda har sökanden bestritt bevisvärdet av en stor del av de handlingar som har åberopats av kommissionen. Den har vidare hävdats att de handlingar som ingår i bilagorna 44, 109, 130 och 131 till meddelandet om anmärkningar och som åberopas i beslutet, inte har det bevisvärde som kommissionen har gjort gällande. Tvärtom vittnar dessa handlingar närmast om att sökanden inte har deltagit i någon samverkan.
- 139 I prislistan som påträffades hos bolaget Finnboard (UK) Ltd (se punkt 79 i övervägandena i beslutet, nedan kallad Finnboards lista) nämns inte sökanden. Denna handling har inte sådana likheter med de två andra prislistor som påträffades hos Rena (bilagorna 110 och 111 till meddelandet om anmärkningar) att man kan dra några slutsatser vad beträffar sökanden. Sökanden nämns nämligen inte heller i prislistorna från Rena, och Finnboards lista innehåller endast allmänt tillgängliga

uppgifter som uppenbarligen, genom användningen av det svenska ordet "höjs", hänför sig till en tidigare händelse. Vidare innehåller de prislistor som påträffades hos Rena uppgifter avseende Irland medan Finland inte nämns. I Finnboards lista är fallet det omvända.

- 140 I skrivelsen från Rena, som enligt beslutet gällde JMC:s möte den 6 september 1989 (bilaga 117 till meddelandet om anmärkningar), anges endast följande: "10,5 procent skillnad mellan GC I och GC vad gäller de lägsta priser som tillämpas av Finnboard ..." Detta påstående styrker inte på något sätt att sökanden deltog i en samordning, utan endast att upphovsmannen till skrivelsen har konstaterat en pris-skillnad mellan två produkter. Enligt följebrevet från Rena (bilaga 116 till meddelandet om anmärkningar) grundas uppgifterna i denna skrivelse på enskilda samtal som fördes i anslutning till JMC:s möten, i vilka sökandens medarbetare inte deltog.
- 141 Renas skrivelse, som enligt beslutet gällde JMC:s möte den 6 september 1990 (bilaga 118 till meddelandet om anmärkningar), gällde inte ens ett av JMC:s möten (se Renas följebrev, bilaga 116 till meddelandet om anmärkningar), utan endast interna diskussioner. Enbart omnämmandet av sökanden ("Finnboard a lot down in USSR ...") utgör inte en omständighet som påvisar någon som helst form av samordning.
- 142 Vad beträffar Storas förklaring i vilken JMC:s roll i genomförandet av prisinitiativen beskrivs (bilaga 35 till meddelandet om anmärkningar, s. 17), har sökanden framhållit att oavsett om det antas att den deltagit i detta organs möten, vilket har bestritts, har sökanden och Stora enligt beslutet endast deltagit tillsammans i sju av JMC:s möten. Det är således fullt möjligt att eventuella diskussioner med konkurrensbegränsande syften ägde rum vid de möten i vilka sökanden inte var närvarande och att harmlösa diskussioner fördes under de sju möten med JMC i vilka Stora och sökanden deltog samtidigt.

- 143 Kommissionen anser att den har styrkt såväl förekomsten av prisinitiativ som att sökanden deltog i dessa initiativ.
- 144 Vad beträffar förekomsten av prisinitiativ har kommissionen hänvisat i huvudsak till punkt 74—90 i övervägandena i beslutet. Vidare har den framhållit vissa bevis som åberopas i beslutet (bilagorna 44 och 70 till meddelandet om anmärkningar).
- 145 Slutligen har kommissionen hänvisat till två listor över prishöjningar som påträffades hos Rena (bilagorna 110 och 111 till meddelandet om anmärkningar, omnämnda i punkterna 80 respektive 83 i övervägandena i beslutet). Dessa listor, som är av samma ursprung, bekräftar Storas förklaringar avseende förfarandena i samband med de prishöjningar som överenskommits inom PG Paperboard. I listorna nämns inte något bestämt bolag, men däremot framgår höjningarna för varje europeiskt land. Följaktligen är avsaknaden av ett uttryckligt omnämnande av sökanden utan betydelse.
- 146 När det gäller sökanden deltagande i prisinitiativen har kommissionen bestritt att prishöjningarna skulle ha varit ett resultat av de allmänna marknadsvillkoren. Kommissionen har för det första förebringat bevis för en samordning på detta område, vilken inte ens har bestritts av ett flertal av de berörda tillverkarna. För det andra är deltagande i möten under vilka diskussioner med ett konkurrensbegränsande syfte förs tillräckligt för att uppfylla kriterierna för tillämpning av artikel 85 i fördraget (förstainstansrättens dom av den 24 oktober 1991 i mål T-1/89, Rhône-Poulenc mot kommissionen, REG 1991, s. II-867, punkt 66).
- 147 Finnboards prislista innehåller uppgifter om GD-kvaliteterna, vilket visar att det inte rör sig om en intern handling, eftersom sökanden inte tillverkar dessa kvaliteter. Likheten mellan Finnboards lista och de listor som påträffades hos Rena visar dessutom att den förstnämnda gällde prishöjningar som överenskommits mellan kartongtillverkarna. Uppgifterna i Finnboards lista gör det möjligt att påstå att den

gällde prishöjningen det andra kvartalet 1989 och inte, som sökanden påstått, äldre uppgifter.

- 148 Slutligen styrks sökandens deltagande av anteckningarna som påträffades hos FS-Karton och Rena (bilagorna 113 och 117 till meddelandet om anmärkningar), eftersom vissa kartongtillverkare, däribland Finnboard, utpekats i dessa handlingar.

— Förstainstansrättens bedömning

- 149 Enligt artikel 1 i beslutet har de företag som avses i denna artikel överträtt artikel 85.1 i fördraget genom att ha deltagit i ett avtal och samordnat förfarande under referensperioden som innebar att kartongleverantörer inom gemenskapen bland annat "enades om regelbundna prishöjningar för varje produktkvalitet i de olika nationella valutorna" och "planlade och genomförde samtidiga och enhetliga prishöjningar inom hela Europeiska gemenskapen".
- 150 Det har redan fastställts att sökanden deltog i PWG:s och JMC:s möten under perioden från halvårsskiftet 1986 till åtminstone april 1991. Det finns därför anledning att först undersöka om kommissionen har styrkt att dessa två organs möten bland annat syftade till att åstadkomma en prissamverkan, innan sökandens individuella situation i förhållande till dessa mötens syfte skall prövas.
- 151 I beslutet anges att PWG:s verkliga uppgift "bland annat bestod i 'diskussion om och samordning av marknader, marknadsandelar, priser samt prishöjningar och kapacitet'" (punkt 37 tredje stycket i övervägandena), och att "PWG efter sitt bildande 'enades om ett avtal samt fattade generella beslut om tidsplan och om nivån

på de prishöjningar som skulle genomföras av kartongtillverkarna” (punkt 37 fjärde stycket i övervägandena).

- 152 Dessa uppgifter återkommer i Storas förklaringar (bilaga 39 till meddelande om anmärkningar). Stora preciserade i övrigt att ”PWG samlades till möten från och med år 1986 i syfte att reglera marknaden”. Uppgifterna får stöd i bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar som är en konfidentiell skrivelse av den 28 december 1988 från försäljningschefen för Mayr-Melnhof-koncernen i Tyskland (Katzner) till verkställande direktören för Mayr-Melnhof i Österrike (Gröller) angående marknadsläget.
- 153 Enligt denna skrivelse gav det mycket nära samarbetet inom ramen för ”VD-kretsen” (”Präsidentenkreis”), som inrättades år 1987, två betydande resultat:

”— PRO-Carton

— Prisdisciplin

På dessa två områden kan såväl positiva som negativa omständigheter framhållas:

...

— I fråga om pris: såväl vinnare som förlorare”.

154 Upphovsmannen till skrivelsen preciserade vidare att ”samtliga deltagare var (och är) vinnare, eftersom den rådande tendensen fram till hösten 1987 med prissänkningar hade stoppats och ersatts med prishöjningar i två (fram till nu) tydligt märkbara och synliga omgångar”.

155 Det kan påpekas att uttrycket ”VD-kretsen” har tolkats av Mayr-Melnhof så att det avser såväl PWG som PC i mer allmän bemärkelse, det vill säga utan hänvisning till en händelse eller särskilt möte (bilaga 75 till meddelandet om anmärkningar, punkt 2. a). Det saknas anledning att diskutera denna tolkning i detta sammanhang.

156 Mot denna bakgrund finns det anledning anse att kommissionen har styrkt den roll PWG hade för prissamverkan.

157 Vad beträffar JMC framgår det av beslutet att dess huvuduppgift redan från början var följande:

”— att avgöra om och, i förekommande fall, hur prishöjningar skulle kunna genomföras samt vidarebefordra sina slutsatser till PWG,

— ange hur de prisinitiativ som tagits av PWG skulle kunna genomföras i varje land och i förhållande till de viktigaste kunderna för att åstadkomma ett system med likvärdiga (det vill säga enhetliga) priser i Europa ...” (punkt 44 sista stycket i övervägandena i beslutet).

- 158 Kommissionen framhåller i punkt 45 första och andra styckena i övervägandena i beslutet särskilt följande:

”Denna kommitté undersökte marknad för marknad hur de prishöjningar som beslutats av PWG skulle genomföras av varje tillverkare. De praktiska aspekterna av en tillämpning av de planerade höjningarna behandlades vid ’rundabordssamtal’, vid vilka varje deltagare fick tillfälle att kommentera den föreslagna höjningen.

Svårigheter med att genomföra de prishöjningar som beslutats av PWG eller de tillverkare som eventuellt vägrade att samarbeta rapporterades till PWG, som bemödade sig (som Stora har förklarat) om att ’få till stånd det samarbete som bedömts som nödvändigt’. JMC lämnade olika rapporter för GC-respektive GD-kvaliteterna. När PWG ändrade ett beslut i fråga om pris på grundval av JMC:s rapporter, diskuterades de åtgärder som skulle vidtas för att genomföra det ifrågavarande beslutet vid JMC:s påföljande möte.”

- 159 Det skall fastställas att det var riktigt av kommissionen att återropa Storas förklaringar till stöd för uppgifterna om syftet med JMC:s möten (bilagorna 35 och 39 till meddelandet om anmärkningar).

- 160 Även om kommissionen inte har haft tillgång till något officiellt protokoll från JMC:s möte, har den från Mayr-Melnhof och Rena erhållit vissa interna anteckningar avseende mötena den 6 september 1989, den 16 oktober 1989 och den 6 september 1990 (bilagorna 117, 109 och 118 till meddelandet om anmärkningar). Dessa anteckningar, vars innehåll har beskrivits i punkterna 80, 82 och 87 i övervägandena i beslutet, återger detaljerade diskussioner som ägt rum under dessa möten angående samordnade prisinitiativ. Dessa anteckningar utgör således bevis som klart bekräftar Storas beskrivning av JMC:s funktion.

- 161 Det är i detta avseende tillräckligt att som exempel hänvisa till den anteckning som erhållits från Rena avseende JMC:s möte den 6 september 1990 (bilaga 118 till meddelandet om anmärkningar), i vilken bland annat följande anges:

”En prishöjning kommer att meddelas *nästa vecka för september*.

Frankrike	40 FF
Nederländerna	14 HFL
Tyskland	12 DM
Italien	80 LIT
Belgien	2,50 BFR
Schweiz	9 FS
Förenade kungariket	40 UKL
Irland	45 IRL

Samtliga kvaliteter kommer att omfattas av samma höjning, GD, UD, GT, GC m. fl.

En enda prishöjning per år.

För leveranser från och med den 7 januari.

Senast den 31 januari.

Skrivelse av den 14 september om prishöjning (Mayr-Melnhof).

Den 19 september, Feldmühle sänder sin skrivelse.

Cascades före slutet av september.

Samtliga skall ha sänt sina skrivelser före den 8 oktober.”

- 162 Som kommissionen förklarar i punkt 88—90 i övervägandena i beslutet har den även fått tillgång till interna handlingar av vilka den slutsatsen kunde dras att företagen, och särskilt de som nämns vid namn i bilaga 118 till meddelandet om

anmärkningar, faktiskt hade tillkännagett och genomfört de överenskomna prishöjningarna (se även tabell G som bifogas beslutet).

163 Det finns i detta sammanhang inte anledning godta sökandens argument att det inte är bevisat att bilaga 118 till meddelandet om anmärkningar gäller ett av JMC:s möten. Denna handling är upprättad på ett papper med brevhuvudet "Schweizerischer Bankverein" och daterad den 6 september 1990, det vill säga samma dag som ett av JMC:s möten hölls i Zürich. Av handlingen framgår klart att diskussioner med ett konkurrensbegränsande syfte fördes mellan de däri nämnda tillverkarna. Det är således fastställt att bilagan gäller JMC:s möte den aktuella dagen.

164 Även om de handlingar som har åberopats av kommissionen endast gäller ett fåtal av JMC:s möten under den period som omfattas av beslutet, bekräftar samtliga tillgängliga skriftliga bevis Storas uppgift att JMC:s huvuduppgift var att bestämma och planera genomförandet av samordnade prishöjningar. I detta avseende skall den nästan fullständiga avsaknaden av protokoll, officiella eller interna, från JMC:s möten anses som ett tillräckligt bevis för kommissionens påstående att de företag som deltog i mötena har bemödat sig om att dölja den verkliga arten av de diskussioner som hölls inom detta organ (se bland annat punkt 45 i övervägandena i beslutet). Med hänsyn till detta har bevisbördan kastats om, och det ankommer på de företag som var mottagare av beslutet och som deltog i detta organs möten att bevisa att organet hade ett tillåtet syfte. Ett sådant bevis har emellertid inte förebringats av dessa företag, och det var således riktigt av kommissionen att anse att de diskussioner som fördes av företagen under detta organs möten hade ett i huvudsak konkurrensbegränsande syfte.

165 Vad beträffar sökandens individuella situation anser förstainstansrätten att dennes deltagande i PWG:s och JMC:s möten utgör ett tillräckligt bevis för att den deltagit i en prissamverkan.

- 166 Det skall först och främst framhållas att sökandens ledning innehade ledande poster inom PG Paperboard under perioden från halvårsskiftet 1986 till hösten 1990 (se ovan punkt 122—127). Bilaga 118 till meddelandet om anmärkningar innehåller dessutom en redogörelse för de diskussioner som fördes under ett av JMC:s möten och det är ostridigt att en av sökandens anställda deltog i det mötet.
- 167 Sökandens deltagande i en prissamverkan bekräftas vidare av skriftliga bevis för nämnda samverkan som framgår av beslutet. I synnerhet uppvisar Finnboards lista, beskriven i punkt 79 i övervägandena i beslutet, slående formella likheter med de två andra prislistor som nämns i punkterna 80 och 83 i övervägandena i beslutet, nämligen de listor som kommissionen påträffade hos Rena (bilaga 110 och 111 till meddelandet om anmärkningar). Dessa tre listor innehåller exakta uppgifter för flera kartongslag och medlemsstater om tidpunkter och med hur mycket de aktuella företagen höjde sina priser i april 1989, september/oktober 1989 och april 1990. Dessa uppgifter överensstämmer vad gäller storleken på prishöjningarna och tidpunkterna för genomförandet med de berörda företagens, och i synnerhet sökandens, konstaterade verkliga beteende på marknaden (se tabellerna D, E och F fogade till beslutet).
- 168 Med hänsyn till de slående formella likheter som dessa tre prislistor uppvisar, finns det anledning anse att de är av gemensamt ursprung. Bilaga 110 är dessutom daterad den 3 december 1989, vilket är tidigare än tillkännagivandet av de priser som anges i listan. Följaktligen har kommissionen med fog dragit slutsatsen att även de övriga två prislistorna, som inte är daterade, borde anses ha upprättats innan höjningarna av de angivna priserna tillkännagavs.
- 169 Vad särskilt gäller Finnboards lista skall sökandens argument att det svenska ordet ”höjs” styrker att den ifrågakvarande handlingen syftar på en tidigare prishöjning på

grafisk kartong avvisas som grundlöst. Ordet ”höjs” kan nämligen syfta på en såväl nutida som framtida händelse.

- 170 Vad slutligen gäller samma lista har kommissionen med rätta påpekat följande i beslutet (punkt 79 fjärde stycket i övervägandena):

”Eftersom Finnboard inte tillverkar UD- eller GD-kvaliteter kan listan inte vara enbart intern eller endast hänföra sig till Finnboards verksamhet.”

- 171 Mot bakgrund av det ovan anförda och utan att sökandens invändningar mot övriga handlingar behöver prövas (bilagorna 44, 130 och 131 till meddelandet om anmärkningar), kan den slutsatsen dras att kommissionen har styrkt att sökanden deltagit i en prissamverkan.

Den tredje delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i regleringen av volymerna

— Parternas argument

- 172 Sökanden har hävdatt att beslutet inte innehåller några omständigheter som medger den slutsatsen att sökanden skulle ha åsidosatt artikel 85 i fördraget i fråga om regleringen av volymerna. I bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar (se punkt 53 i övervägandena i beslutet), som är en särskilt viktig handling för beslutets motivering, nämns inte sökanden en enda gång.

- 173 Punkt 61 i övervägandena i beslutet angående systemet för övervakning och kontroll av produktionskapacitet, produktionsvolym och försäljning innehåller ingen kritik riktad mot sökanden, eftersom denne inte lämnat uppgifter till Fides eller erhållit någon kapacitetsrapport.
- 174 Beslutets motivering avseende orderstock och driftstopp är rena antaganden. I beslutet antyds inte ens ett eventuellt avtal med ett sådant syfte, eftersom det enligt beslutet endast fanns ett informellt system för uppmuntran.
- 175 Vad slutligen beträffar det avtal som påstås ha ingåtts inom PWG om att frysa de största tillverkarnas marknadsandelar, har sökanden upprepat att den inte deltog i dessa möten. Vidare innehåller varken Storas förklaring (bilaga 43 till meddelandet om anmärkningar) eller skrivelsen från Rena angående NPI:s möte (bilaga 102 till meddelandet om anmärkningar, se punkt 58 i övervägandena i beslutet) uppgifter som medger den slutsatsen att sökanden deltagit i en samordning. Det framgår i synnerhet av Storas förklaring att diskussionerna om marknadsandelar var synnerligen obestämda och att de inte gällde individuella företag.
- 176 Kommissionen har hävdats att förekomsten av en samverkan kring regleringen av volymerna är styrkt (punkt 51—71 i övervägandena i beslutet).
- 177 Politiken inriktad på pris framför kvantitet har beskrivits i detalj av Stora (bilaga 39 till meddelandet om anmärkningar). Tillämpningen av denna politik medförde en kontroll av produktionsvolymerna och en anpassning av dessa till efterfrågan. Tillverkarna utbytte av denna anledning information avseende orderläge, inkommande order och kapacitetsutnyttjande. Vidare höll de varandra informerade om omfattningen av de planerade eller genomförda driftstoppen för att kunna planera driftstopp på branschnivå.

- 178 Denna beskrivning av politiken inriktad på pris framför kvantitet får stöd i en skrivelse från Mayr-Melnhof avseende COE:s möte den 3 oktober 1989 (bilaga 70 till meddelandet om anmärkningar), i en konfidentiell skrivelse av den 28 december 1988 upprättad av försäljningschefen vid Mayr-Melnhof (bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar) samt i bilagorna 113, 130, och 131 till meddelandet om anmärkningar.
- 179 Kommissionen har i fråga om sökandens deltagande i de berörda diskussionerna understrukit att detta styrks av att sökanden under lång tid innehade ordförandeskapet för PWG inom vars ram flera av de nämnda diskussioner ägde rum.
- 180 Vidare bekräftas den roll sökanden spelade av ett flertal handlingar, i synnerhet bilagorna 70, 130 och 131 till meddelandet om anmärkningar, i vilka sökanden nämns vid upprepade tillfällen.

— Förstainstansrättens bedömning

- 181 Enligt artikel 1 i beslutet har de företag som avses i denna bestämmelse överträtt artikel 85.1 i fördraget genom att under referensperioden delta i ett avtal och ett samordnat förfarande som innebar att kartongleverantörerna inom gemenskapen "enades om att bibehålla de största tillverkarnas marknadsandelar på konstanta nivåer, men med möjlighet till vissa ändringar" och "allt oftare från och med början av år 1990 vidtog samordnade åtgärder för att kontrollera tillförseln till den gemensamma marknaden i syfte att säkerställa genomförandet av de nämnda samordnade prishöjningarna".
- 182 Enligt kommissionen inleddes dessa två slag av samverkan, vilka i beslutet sammanförts under rubriken "reglering av volymerna", av deltagarna i PWG:s möten

under den aktuella perioden. Det framgår av punkt 37 tredje stycket i övervägandena i beslutet att PWG:s verkliga uppgift, såsom den beskrivits av Stora, "bland annat bestod i 'diskussion om och samordning av marknader, marknadsandelar, priser samt prishöjningar och kapacitet'".

183 Vad beträffar PWG:s betydelse för samverkan i fråga om marknadsandelarna, framgår följande av beslutet (punkt 37 femte stycket, i övervägandena): "I samband med åtgärderna för prishöjningar diskuterades ingående inom PWG de nationella företagssammanslutningarnas och de enskilda tillverkarkoncernernas marknadsandelar i Västeuropa. Dessa diskussioner resulterade i att deltagarna träffade vissa 'uppgörelser' avseende sina respektive marknadsandelar i syfte att säkerställa att de samordnade prisinitiativen inte omintetgjordes av att utbudet översteg efterfrågan. De stora tillverkarkoncernerna beslutade att de skulle vidmakthålla sina marknadsandelar på en nivå som motsvarade de årliga slutgiltiga försäljnings- och produktionssiffror som sammanställdes och offentliggjordes av Fides i mars påföljande år. Utvecklingen av marknadsandelarna analyserades vid varje tillfälle då PWG möttes på grundval av månadsresultaten från Fides, och i händelse av betydande variationer avkrävdes det förmodat ansvariga företaget förklaringar."

184 Enligt punkt 52 i övervägandena syftade "avtalet som träffades inom PWG år 1987 [...] till att 'frysa' de största tillverkarnas andelar av den västeuropeiska marknaden på den aktuella nivån samt till att tillverkarna skulle avstå från att värva nya kunder eller förbättra sin aktuella marknadsställning genom en aggressiv prispolitik".

185 I punkt 56 första stycket i övervägandena understryks följande: "Det grundläggande avtalet mellan de största tillverkarna om att vidmakthålla sina respektive marknadsandelar fortsatte att tillämpas under hela den period som omfattas av föreliggande beslut." Enligt punkt 57 "analyserades 'utvecklingen av marknadsandelarna' vid varje möte inom PWG på grundval av preliminär statistik". Slutligen framhålls i punkt 56 sista stycket att "[d]e företag som deltog i diskussionerna om

marknadsandelar var medlemmarna av PWG, närmare bestämt: Cascades, Finnboard, KNP (fram till år 1988), [Mayr-Melnhof], MoDo, Sarrió, de två tillverkarna som ingår i Stora-koncernen, CBC och Feldmühle, samt (från och med år 1988) Weig”.

- 186 Det finns anledning anse att kommissionen vederbörligen har styrkt förekomsten av en samverkan kring marknadsandelar mellan deltagarna i PWG:s möten.
- 187 Kommissionens analys grundas i huvudsak på Storas förklaringar (bilagorna 39 och 43 till meddelandet om anmärkningar) och bekräftas av bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar.
- 188 I bilaga 39 till meddelandet om anmärkningar förklarar Stora: ”PWG samlades till möten från och med år 1986 i syfte att reglera marknaden. ... Bland andra (lagliga) verksamheter bestod PWG:s uppgift i diskussion om och samordning av marknader, marknadsandelar, priser samt prishöjningar, efterfrågan och kapacitet. PWG:s roll var bland annat att göra exakta uppskattningar av utbud och efterfrågan på marknaden samt föreslå nödvändiga åtgärder för att reglera denna samt presentera denna uppskattning för President Conference.”
- 189 Vad särskilt beträffar samverkan kring marknadsandelar påpekar Stora att ”de marknadsandelar som förvärvats av nationella företagssammanslutningar i Europeiska gemenskapen, Efta och andra länder till vilka medlemmarna av PG Paperboard levererades inom PWG” och PWG ”diskuterade möjligheten av att vidmakthålla marknadsandelarna på samma nivå som under föregående år” (bilaga 39 till meddelandet om anmärkningar, punkt 19). Av meddelandet (samma handling, punkt 6) framgår att ”diskussioner om tillverkarnas marknadsandelar i Europa ägde rum även under denna period, eftersom den första referensperioden gällde nivåerna år 1987”.

- 190 I sitt svar på en begäran från kommissionen av den 23 december 1991, sänt den 14 februari 1992 (bilaga 43 till meddelandet om anmärkningar), preciserar Stora vidare att "[ö]verenskommelserna om marknadsandelarnas nivå som ingåtts mellan medlemmarna av PWG gällde Europa i dess helhet. Dessa överenskommelser grundades på sammanlagda årliga sifferuppgifter för föregående år, vilka normalt förelåg i slutgiltig sammanställning från och med mars påföljande år" (punkt 1.1).
- 191 Detta påstående bekräftas i samma handling enligt följande: "... diskussionerna utmynnade i överenskommelser som normalt ingicks i mars varje år mellan medlemmarna av PWG, och syftade till att medlemmarnas marknadsandelar skulle kunna vidmakthållas på samma nivå som föregående år" (punkt 1.4). Stora påpekar att "ingen åtgärd vidtogs för att säkerställa att dessa överenskommelser iakttogs" och att deltagarna i PWG:s möten "var medvetna om att för det fall de vidtog avvikande åtgärder på vissa marknader till vilka andra deltagare levererade, skulle dessa leverantörer göra samma sak på andra marknader" (samma punkt).
- 192 Slutligen förklarar Stora att Finnboard deltog i diskussionerna om marknadsandelarna (punkt 1.2).
- 193 Storas påståenden om en samverkan kring marknadsandelar får stöd i bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar (se ovan punkterna 152 och 178).
- 194 Enligt denna skrivelse, som citeras i punkt 53—55 i övervägandena i beslutet, gav det mycket nära samarbetet inom ramen för "VD-kretsen" ("Präsidentenkreis"), som inrättades år 1987, upphov till såväl "vinnare" som "förlorare". Skrivelsens upphovsman har placerat Mayr-Melnhof bland förlorarna och detta av olika skäl, bland annat följande:
- "2) Ett avtal har endast kunnat träffas genom att vi påförs ett 'straff' — man har krävt att vi skall göra 'upppoffringar' .

- 3) 1987 års marknadsandelar skulle 'frysas', befintliga kontakter skulle vidmakthållas och ingen ny verksamhet eller kvalitet får tas i bruk genom att tillämpa lockpriser (resultatet kommer att visa sig i januari 1989 — om alla deltagare är lojala)."

- 195 Dessa meningar skall läsas mot bakgrund av skrivelsens mer allmänna innehåll.
- 196 Det finns i detta avseende anledning erinra om (se ovan punkt 155) att hänvisningen till "VD-kretsen" har tolkats av Mayr-Melnhof så att uttrycket avser såväl PWG som PC i mer allmän bemärkelse, det vill säga utan hänvisning till en händelse eller särskilt möte (bilaga 75 till meddelandet om anmärkningar, punkt 2. a).
- 197 Upphovsmannen har vidare påpekat att detta samarbete har skapat en "prisdisciplin" som gett upphov till såväl "vinnare" som "förlorare".
- 198 Det är således mot bakgrund av den prisdisciplin som beslutats av "VD-kretsen" som uttalandet om att marknadsandelarna skulle frysas på 1987 års nivå skall tolkas.
- 199 Vidare överensstämmer hänvisningen till år 1987 som referensår med Storas andra förklaring (bilaga 39 till meddelandet om anmärkningar; se punkt 188 ovan).
- 200 Vad gäller PWG:s roll i samverkan kring kontrollen av tillförseln — som karaktäriserades av en undersökning av driftstopp — framgår av beslutet att PWG spelade

en avgörande roll för införandet av driftstopp, då det från år 1990 uppkom problem med överkapacitet och sjunkande efterfrågan. "I början av år 1990 bedömde de största tillverkarna att det var lämpligt att inom ramen för PWG enas om nödvändigheten av driftstopp. De stora tillverkarna medgav att de inte kunde öka efterfrågan genom att sänka priserna, och att priserna skulle komma att sjunka om de behöll full produktionskapacitet. Det var teoretiskt möjligt att på grundval av kapacitetsrapporterna beräkna hur länge driftstoppen skulle pågå för att jämvikt skulle uppnås mellan utbud och efterfrågan" (punkt 70 i övervägandena i beslutet).

201 Av beslutet framgår vidare följande: "PWG angav dock inte något formellt driftstopp som varje tillverkare skulle iaktta. Enligt Stora var det praktiskt svårt att upprätta en koordinerad plan över driftstopp som täckte samtliga tillverkare. Stora har påpekat att detta var skälet till att det endast fanns ett 'informellt system för uppmuntran'" (punkt 71 i övervägandena i beslutet).

202 Det finns anledning anse att kommissionen i tillräcklig grad har styrkt förekomsten av en samverkan kring driftstopp mellan deltagarna i PWG:s möten.

203 De handlingar som kommissionen har åberopat stöder dess bedömning.

204 I sin andra förklaring (bilaga 39 till meddelandet om anmärkningar, punkt 24) förklarar Stora följande: "Genom att PWG bestämde sig för en politik inriktad på pris framför kvantitet och gradvis införde ett system för likvärdiga priser från och med år 1988 medgav medlemmarna av PWG samtidigt att det var nödvändigt att driftstoppen respekterades för att dessa priser skulle kunna bibehållas trots sjunkande efterfrågan. Om tillverkarna inte genomförde driftstopp, skulle det bli omöjligt att bibehålla den överenskomna prisnivån med hänsyn till den stigande överkapaciteten."

205 I följande punkt i sin förklaring tillägger Stora att "[u]nder åren 1988 och 1989 kunde industrin utnyttja nästan full kapacitet. Andra driftstopp än de normala för reparationer och semestrar blev nödvändiga från och med år 1990. ... Det visade sig senare nödvändigt med driftstopp då orderingången avtog för att vidmakthålla politiken inriktad på pris framför kvantitet. Driftstoppen som tillverkarna skulle respektera (för att säkerställa jämvikten mellan produktion och konsumtion) kunde beräknas på grundval av kapacitetsrapporter. PWG angav dock inte något formellt driftstopp som varje tillverkare skulle iaktta, även om det fanns ett informellt system för uppmuntran ...".

206 Vad beträffar bilaga 73 till meddelandet om anmärkningar utgör upphovsmannens skäl till varför han ansåg Mayr-Melnhof som "förlorare" vid tillfället då skrivelsen utarbetades viktiga bevis för förekomsten av en samverkan mellan deltagarna i PWG:s möten kring driftstoppen.

207 Upphovsmannen till skrivelsen konstaterar nämligen:

"4) Det är på denna punkt som de berörda parternas uppfattning om det eftersträ-
vade målet börjar skilja sig åt.

...

c) Samtliga försäljningsavdelningar och europeiska agenter har befriats från sina budgetvolymmer och en strikt prispolitik iakttas så gott som utan undantag (våra medarbetare har ofta inte förstått denna ändrade attityd till marknaden — tidigare har det endast ställts krav på kvantitet, medan nu enbart prisdisciplinen beaktas samt risken för driftstopp)."

208 Mayr-Melnhof hävdar (bilaga 75 i meddelandet om anmärkningar) att det ovan återgivna stycket syftar på företagets interna situation. Om emellertid detta utdrag analyseras mot bakgrund av skrivelsens mer allmänna innehåll, kan det tolkas som ett genomförande av en strikt politik inom försäljningsavdelningarna, som lagts fast av "VD-kretsen". Skrivelsen skall således tolkas på så sätt att deltagarna i det närmare samarbetet som beslutades år 1987, det vill säga åtminstone deltagarna i PWG:s möten, tveklöst hade tagit ställning till följderna av den fastlagda politiken under förutsättning att den tillämpades strikt.

209 Den omständigheten att diskussioner om driftstoppen ägde rum mellan tillverkarna i samband med förberedelserna för prishöjningarna styrks bland annat av en skrivelse från Rena av den 6 september 1990 (bilaga 118 till meddelandet om anmärkningar), i vilken nämns med vilka belopp priserna skulle höjas i ett flertal länder, tidpunkterna för de framtida tillkännagivandena av dessa höjningar samt orderstocken uttryckt i arbetsdagar för ett flertal tillverkare.

210 Upphovsmannen till denna skrivelse påpekar att vissa tillverkare förberedde driftstopp, vilket han uttrycker på exempelvis följande sätt:

"Kyro	36 days	1 week
Simpele	28 days	1 week September
Ta	27 days	
Ingerois	24 days	23/september stop
...		
Kopparfors	5-15 days	
	5 /9 will stop for five days."	

211 Det skall framhållas att sökanden deltog i JMC:s möte som berörs i nämnda skrivelse (tabell 4 som bifogas beslutet). Det är i detta avseende ostridigt att de uppräknade namnen "Kyro", "Simpele", "Ta" för Tako och "Ingerois" är platser där medlemsföretagen i Finnboard tillverkar kartong, närmare bestämt Oy Kyro AB, United Paper Mills Ltd, Metsä-Serla Oy och Tampella Corporation.

- 212 Av vad som ovan anförts kan konstateras att kommissionen i tillräcklig grad har bevisat att det förekommit en samverkan kring marknadsandelarna mellan deltagarna i PWG:s möten samt en samverkan kring driftstoppen mellan samma företag. Eftersom det är fastställt att sökanden har deltagit i PWG:s möten och då detta företag uttryckligen omnämns i de viktigaste bevisen (Storas förklaringar), var det riktigt av kommissionen att anse att sökanden deltagit i dessa två fall av samverkan.
- 213 Sökandens kritik mot Storas förklaringar, som avsåg att ifrågasätta dessas bevisvärde, är inte av sådant slag att detta konstaterande försvagas.
- 214 Det är nämligen ostridigt att Storas förklaringar härrör från ett av de företag som förmodas ha deltagit i den påstådda överträdelsen och att de innehåller en detaljerad beskrivning av vilken typ av diskussioner som fördes inom PG Paperboards organ, det mål som eftersträvades av de företag som samlats inom ramen för denna grupp samt dessa företags deltagande i de olika organens möten. Eftersom detta centrala bevis bekräftas av andra handlingar i målet, utgör det ett relevant stöd för kommissionens påståenden.
- 215 Eftersom kommissionen har styrkt förekomsten av de två ifrågavarande fallen av samverkan, är det inte nödvändigt att undersöka de andra handlingar som kritiserats av sökanden.
- 216 Talan kan inte vinna bifall på någon av de anförda delgrunderna och grunden skall således underkännas i sin helhet.

Huruvida artikel 85.1 i fördraget har åsidosatts genom att kommissionen inte har tagit vederbörlig hänsyn till konkurrensvillkoren och situationen på marknaden

Parternas argument

- 217 Denna grund består av två delar.
- 218 Sökanden har som första delgrund hävdad att den på grund av marknadsvillkoren inte hade intresse av att delta i ett samordnat förfarande som syftade till att begränsa konkurrensen.
- 219 Det framgår i det hänseendet av beslutet att år 1990 bestod exporten från de skandinaviska länderna i mycket hög grad av GC- och SBS-kartong och att 80 procent av den kartong som tillverkades i Finland var GC-kartong. Exporten från EFTA:s medlemsstater täckte ungefär hälften av konsumtionen av GC-kartong i gemenskapen. Sökandens enda intresse av en utveckling av gemenskapsmarknaden för kartong gällde således GC-kartong.
- 220 Tillverkarna av GC-kartong berördes nästan inte alls av de avsättningssvårigheter som drabbade tillverkarna av GD-kartong. Detta berodde på att efterfrågan på GC-kartong under andra hälften av 1980-talet ökade tre gånger snabbare än efterfrågan på GD-kartong, och de skandinaviska tillverkarna av GC-kartong lyckades att kontinuerligt öka sina marknadsandelar. Tillverkarna av GD-kartong utsattes däremot för mycket hård konkurrens. Effekterna av denna fördelaktiga konkurrenssituation för tillverkarna av GC-kartong förstärktes dels genom den vertikala integrationen av deras produktionskedja, eftersom kartongfabrikerna är belägna i närheten av skogar och massafabriker, dels genom att de finländska tillverkarna

innehade de modernaste industrianläggningarna. Sökanden har i detta sammanhang bestritt att den genomsnittliga vinstmarginalen för kartongtillverkarna skulle uppgå till 20 procent under den period som omfattas av beslutet (punkt 16 i övervägandena).

- 221 Med hänsyn till marknadsvillkoren och den konkurrenssituation som sökanden befann sig i vid det tillfället hade den inget intresse av att delta i en överenskommelse som syftade till att begränsa konkurrensen. Eftersom kommissionen inte har beaktat dessa särskilda omständigheter, är dess analys av marknadsvillkoren otillräcklig och felaktig.
- 222 Som andra delgrund har sökanden hävdat att beslutet grundas på en otillräcklig analys av marknadsvillkoren genom att det inte innehåller något konstaterande av att det förelåg en effektiv konkurrens under den aktuella perioden. Kommissionen borde ha beaktat, åtminstone för beräkningen av böterna, att ett eventuellt samordnat förfarande i alla händelser inte har påverkat den effektiva konkurrensen.
- 223 Kommissionen har i fråga om den första delgrunden gjort gällande att det inte var nödvändigt att undersöka huruvida sökanden hade ett intresse av att delta i överenskommelsen, eftersom det redan var styrkt att den deltagit. Sökanden hade i alla händelser ett uppenbart intresse av att bibehålla de konstlat höga priserna. Om det antas att sökandens påståenden om den fördelaktiga konkurrenssituationen för tillverkare av GC-kartong skulle vara välgrundade, innebär det att sökanden fick ännu större fördelar i jämförelse med tillverkarna av GD-kartong av vidmakthållandet av de höga priserna.
- 224 Slutligen uppgick den genomsnittliga vinstmarginalen faktiskt till 20 procent (punkt 16 i övervägandena i beslutet).

- 225 Vad beträffar den andra delgrunden har kommissionen gjort gällande att den undersökning som genomfördes av London Economics (nedan kallad LE-rapporten) som åberopats av sökanden, inte motsäger vare sig förekomsten av en överenskommelse eller dennas inverkan på den fria konkurrensen.
- 226 På grund av det uppenbart konkurrensbegränsande syftet med överenskommelsen är det i alla händelser inte nödvändigt att styrka förekomsten av konkreta effekter på marknaden (domstolens dom av den 13 juli 1966 i de förenade målen 56/64 och 58/64, Consten och Grundig, REG 1966, s. 429, 496; svensk specialutgåva, häfte 1).

Förstainstansrättens bedömning

- 227 Såsom redan har fastställts har kommissionen styrkt att sökanden deltog i en pris-samverkan från och med halvårsskiftet 1986 och i en samverkan kring marknads-andelar och driftstopp från slutet av år 1987, det vill säga de tre moment som tillsammans utgör den överträdelse som konstateras i artikel 1 i beslutet.
- 228 Kommissionen har vidare, utan invändning från sökanden, dragit slutsatsen att ovannämnda fall av samverkan syftade till att begränsa konkurrensen inom den gemensamma marknaden och att handeln mellan medlemsstaterna påverkades (punkt 133—138 i övervägandena i beslutet).
- 229 Sökandens argument att den inte hade intresse av att delta i någon överenskommelse och att samordningen inte hade någon effekt på konkurrensen, skall mot denna bakgrund lämnas utan beaktande. Även om de påståenden i sak som sökanden anfört inom ramen för sin argumentation skulle antas vara välgrundade,

medför inte det att kommissionens konstaterande av överträdelsen av artikel 85.1 i fördraget skulle kunna ifrågasättas.

230 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i beslutet

Parternas argument

231 Sökanden har påstått att åläggandet i artikel 2 i beslutet är synnerligen oklart och att det inte är möjligt att avgöra vilket informationsutbyte som är förbjudet. Det kan inte godtas att artikel 2 i beslutet överlåter på företagen att bära risken för att avgöra åläggandets omfattning. Vidare medför bristen på klarhet i artikel 2 att beslutet inte kan anses möjligt att verkställa.

232 Vidare är åläggandet inte berättigat, eftersom det medför ett förbud för utbyte av sammanställd information avseende inkommande order och orderstock. Ett utbyte av sådana uppgifter är helt harmlöst, och enbart den omständigheten att den aktuella informationen skulle kunna användas i ett konkurrensbegränsande syfte rättfärdigar inte ett förbud mot ett sådant utbyte.

233 Slutligen har ett system för utbyte av sådan sammanställd information anmälts till kommissionen av sammanslutningen CEPI-Cartonboard. Eftersom artikel 2 i beslutet i själva verket förbjuder detta system, borde kommissionen, innan den antog beslutet, ha undersökt om villkoren för ett undantag med stöd av artikel 85.3

i fördraget var uppfyllda, och beslutet borde ha innehållit en motivering i det avseendet. Sökandens rätt till försvar har således åsidosatts genom att kommissionen inte gav sammanslutningen CEPI-Cartonboard tillfälle att yttra sig innan den antog beslutet.

- 234 Kommissionen har bestritt att förbudet i artikel 2 i beslutet skulle vara för abstrakt eller oklart. Beslutet skall läsas mot bakgrund av motiveringen, och en sådan läsning gör det möjligt för mottagarna av beslutet att konstatera den exakta omfattningen av förbudet (domstolens dom av den 16 december 1975 i de förenade målen 40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 och 114/73, Suiker Unie m. fl. mot kommissionen, REG 1975, s. 1663, punkt 122—124). I föreliggande fall framgår i detalj av beslutets motivering de faktiska omständigheter på vilka förbudet är grundat.
- 235 Förbuden i artikel 2 första och fjärde stycket avser att överträdelsen, såsom denna beskrivits i motiveringen av beslutet, skall upphöra samt inte får återupptas. Vidare innehåller artikel 2 andra och tredje styckena endast en beskrivning, avsedd att hjälpa tillverkarna att organisera sitt framtida agerande, av hur ett lagenligt informationsutbyte kan utformas. Detta framgår av de positiva formuleringar som används i dessa stycken av bestämmelsen.
- 236 När det gäller förbudet för utbyte av sammanställd information avseende inkommande order och orderstock har kommissionen gjort gällande att detta förbud är berättigat på kartongmarknaden på grund av den stora koncentrationsgraden inom industrin och de homogena produkterna. Kommissionen har hänvisat till punkt 68—70 i övervägandena i beslutet och hävdade att ett regelbundet utbyte av sådan information medför en sådan insyn i marknadsvillkoren att det är möjligt att för hela branschen såväl planera driftstopp för att förhindra ett prisfall som bedöma möjligheten att höja priserna. Vidare har kartongtillverkarna redan använt den aktuella informationen till att främja en gemensam försäljningspolitik.

- 237 Kommissionen har därmed med rätta ansett att det ifrågavarande informationsutbytet på den aktuella marknaden utgör ett konkurrenshinder som enligt artikel 85.1 i fördraget är förbjudet.
- 238 Slutligen gäller artikel 2 i beslutet inte det system för informationsutbyte som anmälades av sammanslutningen CEPI-Cartonboard.

Förstainstansrättens bedömning

- 239 Det finns anledning erinra om att artikel 2 i beslutet lyder enligt följande:

”De i artikel 1 uppräknade företagen skall omedelbart upphöra med ovannämnda överträdelser om detta inte redan har skett. De skall i framtiden inom ramen för sin verksamhet inom kartongbranschen avhålla sig från avtal eller samordnade förfaranden som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat, inklusive varje form av utbyte av information om företagens verksamhet

- a) genom vilket deltagarna informeras direkt eller indirekt om andra enskilda tillverkares produktion, försäljning, orderstock, kapacitetsutnyttjandegrad, försäljningspriser, omkostnader eller marknadsföringsplaner, eller
- b) genom vilket ett gemensamt förhållningssätt till priser eller till kontroll av produktionen inom branschen främjas, underlättas eller uppmuntras, även om inga individuella uppgifter lämnas, eller

- c) som gör det möjligt för de berörda företagen att fullgöra eller iaktta varje uttryckligt eller tyst avtal om pris eller marknadsuppdelning inom gemenskapen.

Varje system för utbyte av allmänna uppgifter till vilket de är anslutna, såsom Fides-systemet eller dess efterföljare, skall vara utformat på ett sådant sätt att det utesluter inte bara alla uppgifter som kan göra det möjligt att identifiera enskilda tillverkares agerande, utan även alla uppgifter om inkommande order och orderstock, förväntad utnyttjandegrad av produktionskapaciteterna (i båda fallen, även om det rör sig om sammanställda uppgifter) eller enskilda maskiners produktionskapacitet.

Varje system för informationsutbyte av detta slag skall inskränkas till insamling och tillhandahållande av produktions- och försäljningsstatistik i sammanställd form som inte skall kunna användas för att främja eller underlätta ett gemensamt branschagerande.

Företagen skall även avhålla sig från varje form av informationsutbyte som är av betydelse för konkurrensen, utöver det tillåtna utbytet, samt från möten eller kontakter i syfte att diskutera betydelsen av den information som har utbyts eller branschens eller de enskilda tillverkarnas möjliga eller sannolika reaktion på denna information.

De nödvändiga ändringarna av varje eventuellt system för informationsutbyte skall vara genomförda inom tre månader från delgivningen av detta beslut.”

- 240 Såsom framgår av punkt 165 i övervägandena har artikel 2 i beslutet antagits med stöd av artikel 3.1 i förordning nr 17. Enligt denna bestämmelse kan kommissionen, när den konstaterar en överträdelse av bestämmelserna i fördragets artikel 85, ålägga de berörda företagen att upphöra med överträdelsen.
- 241 Det följer av fast rättspraxis att tillämpningen av artikel 3.1 i förordning nr 17 kan föranleda ett förbud mot att fortsätta med vissa verksamheter och förfaranden eller att upprätthålla förhållanden, om dessa har konstaterats vara rättsstridiga (domstolens dom av den 6 mars 1974 i de förenade målen 6/73 och 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano och Commercial Solvents mot kommissionen, REG 1974, s. 223, punkt 45, svensk specialutgåva, häfte 2, och av den 6 april 1995 i de förenade målen C-241/91 P och C-242/91 P, RTE och ITP mot kommissionen, REG 1995, s. I-743, punkt 90), men även mot att i framtiden ägna sig åt ett liknande agerande (förstainstansrättens dom av den 6 oktober 1994 i mål T-83/91, Tetra Pak mot kommissionen, REG 1994, s. II-755, punkt 220; svensk specialutgåva, häfte 16).
- 242 Eftersom artikel 3.1 i förordning nr 17 dessutom skall tillämpas med beaktande av den konstaterade överträdelsen har kommissionen befogenhet att fastställa omfattningen av de berörda företagens förpliktelser i syfte att få nämnda överträdelse att upphöra. Sådana förpliktelser för företagen får emellertid inte överskrida gränserna för vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, närmare bestämt att företagen åter skall agera i enlighet med de regler som har överträtts (se domen i det ovannämnda målet RTE och ITP mot kommissionen, punkt 93, samt med samma innebörd förstainstansrättens domar av den 8 juni 1995 i mål T-7/93, Langnese-Iglo mot kommissionen, REG 1995, s. II-1533, punkt 209, och i mål T-9/93, Schöller mot kommissionen, REG 1995, s. II-1611, punkt 163).
- 243 Vad för det första beträffar sökandens argument att kommissionen skulle ha gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den antog artikel 2 i beslutet utan att ha tagit ställning till om det system för informationsutbyte som anmälts av CEPI-Cartonboard var förenligt med artikel 85, kan det påpekas att den anmälan som gjordes av sammanslutningen den 6 december 1993 gällde ett nytt system för informationsutbyte, helt åtskilt från det system som kommissionen undersökte i beslutet. När kommissionen antog artikel 2 i det omtvistade beslutet kunde den följaktligen inte inom ramen för det beslutet bedöma huruvida det nya systemet var

lagenligt. Kommissionen hade således fog för att inskränka sin undersökning till det tidigare systemet för informationsutbyte och för att ta ställning till detta genom att anta artikel 2 i beslutet.

- 244 För att därefter kontrollera om åläggandet i artikel 2 i beslutet, som sökanden har påstått, är för omfattande kommer räckvidden av de olika förbud som företagen har ålagts att prövas.
- 245 Vad beträffar förbudet i artikel 2 första stycket andra meningen, vilket innebär att företagen skall avhålla sig från avtal eller samordnade förfaranden som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat som de överträdelser som har konstaterats i artikel 1 i beslutet, syftar detta enbart till att hindra företagen från att upprepa sitt konstaterat rättsstridiga agerande. När kommissionen ålade ett sådant förbud överskred den följaktligen inte sina befogenheter enligt artikel 3 i förordning nr 17.
- 246 Vad beträffar artikel 2 första stycket a, b och c syftar dessa bestämmelser mer specifikt på förbud mot framtida utbyte av information om företagens verksamhet.
- 247 Åläggandet i artikel 2 första stycket a, vilket innebär ett förbud mot alla former av framtida utbyte av information om företagens verksamhet genom vilken deltagarna direkt eller indirekt erhåller individuella upplysningar om sina konkurrenter, förutsätter att kommissionen i sitt beslut har konstaterat att ett informationsutbyte av detta slag strider mot artikel 85.1 i fördraget.

- 248 Det kan i detta avseende konstateras att artikel 1 i beslutet inte innehåller några uppgifter om att ett utbyte av information om enskilda företags verksamhet som sådant utgör en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget.
- 249 I artikel 1 anges i mer allmänna ordalag att företagen har överträtt denna artikel i fördraget genom att delta i ett avtal och ett samordnat förfarande som innebar att företagen bland annat ”utbytte information om leveranser, priser, driftstopp, orderstock och kapacitetsutnyttjandegrad för att främja ovannämnda åtgärder”.
- 250 Beslutet skall emellertid tolkas med beaktande av dess motivering (domen i det ovannämnda målet *Suiker Unie m. fl. mot kommissionen*, punkt 122) och det finns därför anledning framhålla punkt 134 andra stycket i övervägandena i beslutet enligt vilket:

”Tillverkarnas utbyte under mötena inom PG Paperboard (i huvudsak vid JMC:s möten) av sådan information om enskilda företags verksamhet som normalt är konfidentiell och känslig, såsom orderstock, driftstopp och produktionstakt, stred bevisligen mot konkurrensreglerna, eftersom det hade till syfte att åstadkomma så gynnsamma villkor som möjligt för genomförandet av prishöjningarna ... .”

- 251 Kommissionen har således vederbörligen konstaterat i sitt beslut att utbyte av information om enskilda företags verksamhet som sådant utgör en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget, och följaktligen uppfyller förbudet mot framtida informationsutbyte av detta slag villkoren för en tillämpning av artikel 3.1 i förordning nr 17.
- 252 Vad beträffar förbuden mot utbyte av sådan information om företagets verksamhet som avses i artikel 2 första stycket b och c i beslutet, skall dessa prövas mot

bakgrund av andra, tredje och fjärde styckena i samma artikel, i vilka innebörden av dessa förbud klargörs. Det är nämligen mot denna bakgrund som det skall avgöras om, och, i förekommande fall, i vilken utsträckning kommissionen ansåg det ifrågavarande utbytet vara rättsstridigt, med hänsyn till att omfattningen av företagets förpliktelser skall inskränkas till vad som är nödvändigt för att företagen åter skall agera på ett sätt som är förenligt med artikel 85.1 i fördraget.

- 253 Beslutet skall tolkas på så sätt att kommissionen ansåg att Fides-systemet stred mot artikel 85.1 i fördraget genom att det utgjorde ett stöd för den konstaterade överenskommelsen (punkt 134 tredje stycket i övervägandena i beslutet). En sådan tolkning bekräftas av lydelsen i artikel 1 i beslutet, av vilken det framgår att företagen har utbytt information om företagets verksamhet "för att främja [de] åtgärder" som anses strida mot artikel 85.1 i fördraget.
- 254 Vid bedömningen av omfattningen av de framtida förbuden i artikel 2 första stycket b och c i beslutet skall hänsyn tas till kommissionens ifrågavarande tolkning av Fides-systemets förenlighet med artikel 85 i fördraget.
- 255 Det kan i detta avseende för det första påpekas att de ifrågavarande förbuden inte är begränsade till utbyte av information om de enskilda företagets verksamhet utan även gäller utbyte av vissa sammanställda statistiska uppgifter (artikel 2 första stycket b och andra stycket i beslutet). För det andra förbjuds i artikel 2 andra stycket b och c utbyte av vissa statistiska uppgifter för att förhindra att ett möjligt stöd för ett potentiellt konkurrensbegränsande beteende uppkommer.
- 256 Ett sådant förbud, som avser att hindra ett utbyte av rent statistiska uppgifter som inte utgör information om ett enskilt företag eller som kan härledas till ett visst företag och som införs av det skälet att denna information kan användas i konkurrensbegränsande syfte, överskrider vad som är nödvändigt för att tillse att företagen åter agerar lagenligt. Det framgår för det första inte av beslutet att

kommissionen skulle ha ansett att utbytet av statistiska uppgifter var en överträdelse i sig av artikel 85.1 i fördraget. Den omständigheten, att ett system för utbyte av statistiska uppgifter kan användas i konkurrensbegränsande syfte, kan för det andra inte medföra att det strider mot artikel 85.1 i fördraget, eftersom det under sådana omständigheter först är nödvändigt att fastställa att det faktiskt har haft en konkurrensbegränsande verkan.

- 257 Artikel 2 första till och med fjärde stycket i beslutet skall således ogiltigförklaras med undantag av följande avsnitt:

”De i artikel 1 uppräknade företagen skall omedelbart upphöra med ovannämnda överträdelser om detta inte redan har skett. De skall i framtiden inom ramen för sin verksamhet inom kartongbranschen avhålla sig från avtal eller samordnade förfaranden som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat, inklusive varje form av utbyte av information om företagens verksamhet:

- a) genom vilket deltagarna informeras direkt eller indirekt om andra enskilda tillverkares produktion, försäljning, orderstock, kapacitetsutnyttjandegrad, försäljningspriser, omkostnader eller marknadsföringsplaner.

Varje system för utbyte av allmänna uppgifter till vilket de är anslutna, såsom Fides-systemet eller dess efterföljare, skall vara utformat på ett sådant sätt att det utesluter alla uppgifter som kan göra det möjligt att identifiera enskilda tillverkares agerande.”

Yrkandet om upphävande av eller nedsättning av böterna

Huruvida böterna har beräknats på grundval av en omsättning som inte var relevant

Parternas argument

258 Grunden består av två delar.

259 Sökanden har som första delgrund gjort gällande att böterna felaktigt har beräknats på grundval av omsättningen vid fyra av dess kartongtillverkande medlemsbolag, närmare bestämt Kyro, Metsä-Serla, Tampella och United Paper Mills. Sökandens omsättning år 1990 var i själva verket betydligt lägre än dessa bolags omsättning. Sökandens omsättning, i den mening som avses i artikel 15 i förordning nr 17, utgörs av kommissionsarvoden som fakturerats medlemsbolagen för försäljning utförd av sökanden.

260 Sökanden har framhållit att vid försäljning för medlemsbolagens räkning övergår äganderätten till varorna aldrig på sökanden utan den övergår direkt från medlemsbolagen till kunden. Sökanden är inte heller fordringsägare i förhållande till de slutliga kunderna, utan fordringarna ingår i direkt i medlemsbolagens tillgångar. Kunderna vill normalt att varorna levereras av en bestämd kartongfabrik. Sökanden förhandlar i själva verket med kunderna på grundval av redan ingångna avtal och kan endast agera inom ramen för de försäljningsvillkor som redan fastställts i avtalen. Vad beträffar eventuella nya kunder skall försäljningspersonalen vända sig till Finnboards lokale försäljningschef, vilken i sin tur kontaktar den kartongfabrik som kunden önskar i syfte att fastställa försäljningsvillkoren. När slutligen en order från en kund har accepterats av den ifrågavarande kartongfabriken utställs fakturan av sökanden för nämnda kartongfabriks räkning.

- 261 Sökandens roll är även att agera mellanhand vid förhandlingar avseende transporter och finansiering.
- 262 Sökanden har hävdatt att enligt beslutet skall Finnboard och dess medlemsbolag inte anses som ett enda företag i den mening som avses i artikel 85 i fördraget. Denna inställning bekräftar att den relevanta omsättningen för beräkningen av böterna är endast den som utgörs av de kommissionsarvodet som sökanden uppburit.
- 263 Som andra delgrund, för vilken sökanden redogjort i en skrivelse av den 19 juli 1995 till förstainstansrätten, har sökanden påstått att kommissionen enligt svaromålet har beräknat böterna på grundval av en felaktig omsättning. Den har nämligen beräknat böterna på grundval av att sökanden skulle ha sålt 250 000 ton kartong år 1990, medan den verkliga försäljningen endast uppgick till 219 364 ton. En sådan skillnad förklaras av att kommissionen felaktigt har beaktat Metsä-Serlas tillverkning av tapetpapper. Sökanden har redogjort för beräkningen av dess omsättning år 1990 och hävdatt att omsättningen har överskattats med 17 procent.
- 264 Kommissionen har i fråga om den första delgrunden påpekat att sökanden inte kan jämföras med en självständig handelsagent. Sökanden skall behandlas som försäljnings- och distributionsorgan för medlemsbolagen, för vars räkning sökanden handhar all försäljning genom förmedling av sina egna försäljningsbolag. Köpe- och leveransavtal ingås direkt mellan sökanden och kunderna och leveransen faktureras i sökandens eget namn. Sökanden har vidare i viss utsträckning rätt att förhandla de särskilda försäljningsvillkoren med kunderna. Vad beträffar beloppen motsvarande försäljningen bokförs de i balansräkningen under posten omsättningstillgångar som medel som skall uppbäras av sökanden.
- 265 Slutligen har kommissionen hävdatt att syftet med artikel 15.2 i förordning nr 17 inte kan uppnås om tillverkarna, genom att inrätta ett gemensamt

försäljningsorgan, skulle kunna begränsa sitt ansvar till 10 procent av organets löpande utgifter.

266 Vad beträffar den andra delgrunden ansåg kommissionen i sin skrivelse av den 6 oktober 1995 att det inte fanns anledning att beakta denna, eftersom sökanden i sin skrivelse av den 19 juli 1995 förklarar att den avstod från möjligheten att inkomma med replik.

267 Kommissionen har trots det besvarat den ifrågavarande argumentationen och medgett att den har begått ett fel genom att i svaromålet ange att böterna hade beräknats på grundval av en försäljning av 250 000 ton för år 1990. Utifrån de försäljningssiffror som sökanden lämnade skulle kommissionen i själva verket ha använt uppgiften om en försäljning av 221 000 ton som grund för beräkningen av omsättningen. Skillnaden i förhållande till den omsättning som sökanden beräknat förklaras av att kommissionen anser att sökanden hade använt ett för lågt pris per ton. Sökanden använde nämligen ett genomsnittligt försäljningspris på 833 ecu per ton, medan det framgår av ett konfidentiellt protokoll som påträffats i dess brittiska dotterbolags lokaler att till och med det pris som de mest betydande kunderna erbjöds år 1990 i genomsnitt kraftigt överskred 1 000 ecu per ton. Vidare har sökanden trots kommissionens begäran om förtydliganden aldrig förklarat de faktorer som beaktades vid beräkningen av medlemsbolagens omsättningar.

Förstainstansrättens bedömning

268 Vad beträffar den första delgrunden framgår det av en undersökning av de grunder som sökanden har åberopat till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring av beslutet att kommissionen har styrkt att sökanden deltog i möten med organen inom PG Paperboard och i den samordning med konkurrensbegränsande syften som ägde rum under dessa möten. Sökanden har inte bestritt att den skulle kunna hållas ansvarig för den i artikel 1 i beslutet konstaterade överträdelsen om ett

sådant bevis förebringades och i kraft av detta åläggas böter i enlighet med artikel 15.2 i förordning nr 17.

269 I denna bestämmelse föreskrivs följande:

”Kommissionen får ålägga företag och företagssammanslutningar böter om lägst ettusen och högst en miljon beräkningsenheter, eller ett högre belopp som dock inte får överstiga tio procent av föregående räkenskapsårs omsättning för varje företag som har deltagit i överträdelsen genom att uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) överträda bestämmelserna i fördragets artikel 85.1 ... .”

270 Enligt fast rättspraxis innebär användningen av den allmänna termen ”överträdelse” i artikel 15.2 i förordning nr 17, genom att den utan åtskillnad omfattar avtal, samordnade förfaranden och beslut av företagssammanslutningar, att de tak som föreskrivs i denna bestämmelse är tillämpliga på samma sätt på avtal och samordnade förfaranden som på beslut av företagssammanslutningar. Av detta följer att taket på tio procent av omsättningen skall beräknas i förhållande till den omsättning som varje företag redovisat som ingått sådana avtal, deltagit i samordnade förfaranden eller som samtliga företag redovisat som är medlemmar i de nämnda företagssammanslutningarna, åtminstone då sammanslutningen med stöd av sina interna bestämmelser kan binda sina medlemmar. Att denna analys är riktig stöds av den omständigheten att det inflytande som en företagssammanslutning kan utöva på marknaden inte är beroende av dess egen ”omsättning”, vilken varken avslöjar dess storlek eller dess ekonomiska inflytande, men däremot av dess medlemmars omsättning, vilken ger en indikation på sammanslutningens storlek och ekonomiska inflytande (förstainstansrättens dom av den 23 februari 1994 i de förenade målen T-39/92 och T-40/92, CB och Europay mot kommissionen, REG 1994, s. II-49, punkterna 136 och 137, och av den 21 februari 1995 i mål T-29/92, SPO m. fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-289, punkt 385).

- 271 I föreliggande fall har sökandens böter, trots att sökanden betecknats som ett "företag" (punkt 173 första stycket i övervägandena i beslutet), inte beräknats på grundval av den omsättning som framgår av dess årsredovisning och offentliggjorda räkenskaper och som motsvarar de kommissionsarvodena som sökanden uppburit för försäljning av kartong för medlemsbolagens räkning. Den omsättning som beaktats för beräkningen av böterna utgörs av det sammanlagda fakturerade värdet av den försäljning sökanden utfört för sina medlemmar (se punkt 173 tredje stycket och punkt 174 första stycket i övervägandena).
- 272 För att bedöma om kommissionen hade rätt att beakta en sådan omsättning skall hänsyn tas till de huvudsakliga uppgifter som framgår av handlingarna och i synnerhet av sökandens svar på förstainstansrättens skriftliga frågor om sökandens verksamhet och dennes rättsliga och faktiska förbindelser med sina medlemsbolag.
- 273 Enligt stadgarna av den 1 januari 1987 är sökanden en förening som marknadsför kartong tillverkad av vissa medlemmar och andra pappersindustriprodukter tillverkade av andra medlemmar.
- 274 Enligt 10 och 11 §§ i nämnda stadgar har varje medlem en representant i styrelsen vilken bland annat har till uppgift att besluta om riktlinjer för föreningens verksamhet, fastställa budgeten, kreditlimiten, finansieringsplanen och principerna för kostnadsfördelningen mellan medlemmarna samt utse verkställande direktör.

275 I 20 § i stadgarna föreskrivs följande:

”För föreningens förbindelser ansvarar dess medlemmar gentemot gäldenärerna en för alla och alla för en såsom för egen gäld.

Ansvarighet för skuld och förbindelser fördelas inom föreningen mellan medlemmarna i förhållande till nettofaktureringen under löpande och två föregående kalenderår.”

276 När det gäller försäljningen av kartongprodukter framgår det av sökandens svar på förstainstansrättens skriftliga frågor att medlemmarna vid den aktuella tidpunkten hade överlåtit all försäljning av kartong på sökanden endast med undantag av intern försäljning inom medlemsbolagen samt försäljning av små volymer till tillfälliga köpare i Finland (se även 14 § i stadgarna). Vidare fastställde och tillkännagav sökanden identiska tariffer för samtliga kartongtillverkande medlemmar.

277 Sökanden har även förklarat att kunderna, i samband med individuell försäljning, ingav sina order till sökanden samt i allmänhet angav den fabrik som önskades. Sådana önskemål förklaras bland annat av kvalitetsskillnaderna mellan de produkter som sökandens medlemmar tillverkade. För det fall inget önskemål hade uttryckts fördelades ordena mellan medlemmarna i enlighet med 15 § i stadgarna på följande vis:

”Inkommande order fördelas rättvist och jämlikt till medlemmarna för tillverkning, med beaktande av respektive medlems produktionskapacitet och de av styrelsen fastställda fördelningsprinciperna.”

- 278 Sökanden hade getts rätt att förhandla försäljningsvillkoren, inklusive priset, med varje potentiell kund medan medlemmarna hade upprättat allmänna riktlinjer för de individuella förhandlingarna. Varje order skulle emellertid underställas det berörda medlemsbolaget som beslutade om den skulle accepteras.
- 279 Den löpande individuella försäljningen och de räkenskapsprinciper som tillämpades för nämnda försäljning har beskrivits i ett uttalande av den 4 juni 1997 av sökandens revisor:

”Finnboard agerar i egenskap av kommissionär för sina kommittenter och fakturerar ’i eget namn, men för varje kommittents räkning’.

1. Varje order bekräftas av kommittentens fabrik.

2. Vid avlämnandet utfärdar fabriken en första faktura till Finnboard (’Mill invoice’). Fakturan bokförs på kommittentkontot som en fordran och i Finnboards inköpsregister som en skuld till fabriken.

--

3. Fakturan, som utfärdas av fabriken (med avdrag för uppskattade kostnader för transport, lagring, leverans och finansiering), betalas i förskott av Finnboard inom den överenskomna fristen (tio dagar under år 1990/1991). Finnboard finansierar härigenom lager i utlandet och fabriken kundfordringar utan att bli ägare till det avlämnade godset.

4. Vid leveransen till kunden fakturerar Finnboard denne för fabrikenes räkning. Fakturan bokförs som försäljning på kommittentkontot och som fordran i Finnboards försäljningsregister.

5. Kundbetalningarna införs på kommittentkontot och eventuella skillnader mellan uppskattade priser och kostnader och samt faktiska priser och kostnader (se punkt 3) balanseras genom kommittentkontot.”

280 Härmed står det för det första klart att även om sökanden var skyldig att underställa medlemsbolaget varje enskild order för att erhålla dettas slutliga godkännande, var de försäljningsavtal som ingicks av sökanden för medlemsbolagens räkning sådana att medlemsbolagen kunde bli bundna genom att nämnda bolag i enlighet med 20 § i sökandens stadgar var ansvariga för föreningens förbindelser.

281 För det andra konstaterar förstainstansrätten att sökandens kommissionsarvoden, som anges som omsättning i dess årsredovisningar, endast täcker kostnaderna för den försäljning sökanden utförde för medlemsbolagens räkning, såsom kostnader för transport och finansiering. Av detta följer att sökanden inte har haft något eget ekonomiskt intresse av att delta i en prissamverkan, eftersom de prishöjningar som tillkännagavs och genomfördes av de företag som samlades inom ramen för PG Paperboards organ inte kunde ge sökanden någon vinst. Däremot var sökandens deltagande i denna samverkan av direkt ekonomiskt intresse för de kartongtillverkande medlemsbolagen.

282 Följaktligen visar sökandens bokförda omsättning varken dess storlek eller ekonomiska styrka på marknaden. Den omsättningen kan således inte utgöra grund för beräkning av den övre gränsen för böter som överstiger en miljon ecu i enlighet med artikel 15.2 i förordning nr 17. För att kunna fastställa denna övre gräns har kommissionen därför mot denna bakgrund med fog grundat sig på det sammanlagda kundfakturerade värdet av den kartongförsäljning som sökanden utfört i eget

namn för medlemsbolagens räkning. Detta försäljningsvärde utgör nämligen en indikation på sökandens verkliga storlek och ekonomiska styrka (i analogi med domen i det ovannämnda målet CB och Europay mot kommissionen, punkterna 136 och 137).

283 Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i fallet kan detta resonemang inte ifrågasättas enbart på den grunden att kommissionen formellt betecknat sökanden som företag och inte som företagssammanslutning.

284 Talan skall därför inte vinna bifall på den första delgrunden.

285 Vad beträffar den andra delgrunden räcker det att konstatera att kommissionen i sin skrivelse av den 6 oktober 1995 har förklarat att denna uppgift i dess svaromål var felaktig. Den hade nämligen grundat sig på att sökandens försäljning uppgick till 221 000 ton kartong under år 1990, vilket motsvarar den uppgift sökanden själv lämnade i en skrivelse av den 27 september 1991. Denna förklaring bekräftas av en skrivelse från kommissionen av den 28 mars 1994 till sökanden, i vilken den redogör för hur den ifrågavarande omsättningen hade beräknats i syfte att fastställa bötesbeloppet. Den på detta sätt beräknade omsättningen återfinns i en tabell över de fastställda individuella böterna som kommissionen har lämnat som svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten.

286 Talan kan således inte vinna bifall på den andra delgrunden.

287 Mot bakgrund av det ovan anförda skall således grunden underkännas i sin helhet.

Huruvida formföreskrifter och grunder för fastställandet av bötesbeloppet har iakttagits

Parternas argument

- 288 Sökanden har framhållit att beslutet innehåller en lista över de kriterier som har beaktats av kommissionen vid beräkningen av böterna (punkterna 168 och 169 i övervägandena). Emellertid borde det sätt på vilket dessa kriterier faktiskt tillämpades ha redovisats.
- 289 I synnerhet borde kommissionen ha angett varje företags omsättning samt den procentandel av denna omsättning som användes för beräkningen av böterna. I avsaknad av sådana uppgifter kan gemenskapsdomstolarna inte utöva sin kontroll av de ålagda böterna, och det är omöjligt att kontrollera om de böter som ålagts ett visst företag står i proportion till de böter som andra mottagare av beslutet har ålagts.
- 290 I avsaknad av sådana uppgifter bör den slutsatsen dras att dessa kriterier i verkligheten inte har tillämpats.
- 291 Även om dessa kriterier faktiskt skulle ha tillämpats, rör det sig om otillåtna kriterier. Flera av dessa kriterier har nämligen redan beaktats, eftersom böterna har beräknats på grundval av varje företags omsättning. Detta gäller för kriterierna avseende det territorium på vilket överträdelsen begicks, varje företags relativa betydelse inom branschen och det totala värdet av den ifrågavarande sektorn. Dessa kriterier kan således inte användas på nytt i syfte att höja bötesbeloppet.

- 292 Kommissionen borde inte heller ha grundat sig på den omständigheten att företagen vidtagit åtgärder för att dölja överenskommelsen. Eftersom avtal om fastställande av priser och marknadsandelar är klassiska avtal som omfattas av artikel 85 i fördraget, är det normalt att företagen inte avslöjar sitt deltagande i dessa.
- 293 Sökanden har, i motsats till vad kommissionen påstått, hävdat att det inte finns något som tyder på att överenskommelsen var framgångsrik. LE-rapporten visar tvärtom att den eventuella överenskommelsen inte hade någon inverkan på priserna. Kommissionen har vidare felaktigt grundat sig på konstaterandet att företagen skulle haft en genomsnittlig vinstmarginal på 20 procent under den tid överenskommelsen varade (punkt 16 i övervägandena i beslutet).
- 294 Kommissionen borde ha beaktat att överenskommelsen inte omfattade vissa delar av gemenskapen i vilka sökandens verksamhet svarade mot en betydande del av dess omsättning, närmare bestämt Spanien, Portugal, Grekland, Irland och Danmark.
- 295 Slutligen väcker den ovanliga reduktionen av Storas böter tvivel om huruvida den allmänna bötesnivån är berättigad. Den påstådda överenskommelsen var inte av särskilt allvarlig karaktär och den allmänna bötesnivån borde därför ha satts väsentligt under 5 procent av varje företags omsättning.
- 296 Kommissionen anser att kriterierna i punkterna 168 och 169 i övervägandena i beslutet är relevanta och tillräckliga för att fastställa bötesbeloppen. Dessa kriterier skall bedömas mot bakgrund av beslutets motivering. Av denna framgår i detalj de enskilda överväganden som beaktades vid fastställandet av sökandens böter.

- 297 I syfte att förstärka böternas avskräckande verkan har kommissionen rätt att när som helst höja bötesnivån (se domen i det ovannämnda målet ICI mot kommissionen, punkt 385). De överträdelse som konstaterats i föreliggande fall nämns uttryckligen i artikel 85.1 i fördraget och skall därför anses som uppenbara och allvarliga överträdelse. Överträdelseernas uppenbara och allvarliga karaktär har dessutom förstärkts av de åtgärder som mottagarna av beslutet har vidtagit för att dölja dessa.
- 298 Slutligen menar kommissionen att den helt riktigt har beaktat att överenskommelsen var mycket framgångsrik. Av LE-rapporten framgår att under åren 1988 och 1989 förelåg ett linjärt förhållande mellan de tillkännagivna prishöjningarna och de prishöjningar som genomfördes i förhållande till kunderna. Förekomsten av detta förhållande har även medgetts av rapportens upphovsman under förhöret vid kommissionen (protokoll från förhöret vid kommissionen, s. 21 och 28).

Förstainstansrättens bedömning

- 299 Sökandens argumentation har framförts i dess skriftliga inlagor inom ramen för en enda grund under vilken det anförts att kriterierna för fastställandet av bötesbeloppet inte var relevanta. Argumentationen innefattar emellertid flera olika grunder som skall prövas var för sig.

— Motiveringen av bötesbeloppet

- 300 Enligt fast rättspraxis har skyldigheten att motivera ett individuellt beslut till syfte att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att pröva beslutets lagenlighet och att ge den berörde de upplysningar som är nödvändiga för att denne skall kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett sådant fel att det är möjligt att ifrågasätta dess giltighet, med det tillägget att

omfattningen av denna skyldighet beror på rättsaktens art och det sammanhang i vilket den har antagits (se bland annat domen i det ovannämnda målet Van Meegen Sports mot kommissionen, punkt 51).

- 301 Omfattningen av skyldigheten att motivera ett beslut om att, som i föreliggande fall, ålägga ett flertal företag böter för en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler, skall fastställas mot bakgrund av att bedömningen av hur allvarliga överträdelserna är skall göras med hänsyn till ett stort antal omständigheter, såsom i synnerhet de särskilda omständigheterna i målet, dess kontext och böternas avskräckande verkan, utan att det har fastställts någon tvingande eller uttömmande förteckning över de kriterier som absolut skall tas i beaktande (domstolens beslut av den 25 mars 1996 i mål C-137/95 P, SPO m. fl. mot kommissionen, REG 1996, s. I-1611, punkt 54).
- 302 Kommissionen förfogar vid fastställandet av varje bötesbelopp över ett utrymme för skönsmässig bedömning, och den kan av denna anledning inte anses skyldig att tillämpa en exakt matematisk formel (se med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-150/89, Martinelli mot kommissionen, REG 1995, s. II-1165, punkt 59).
- 303 I beslutet framgår, av punkt 168 respektive punkt 169 i övervägandena, de kriterier som beaktades för att fastställa den allmänna bötesnivån och de individuella bötesbeloppen. Vad i övrigt avser individuella böter förklarar kommissionen i punkt 170 i övervägandena att de företag som deltog i PWG:s möten i princip ansågs som "huvudmän" för överenskommelsen, medan övriga företag ansågs som "ordinarie deltagare" i den. Slutligen anser kommissionen i punkterna 171 och 172 i övervägandena att de bötesbelopp som Rena och Stora har ålagts skall reduceras väsentligt på grund av att de samarbetat aktivt med kommissionen samt att åtta andra företag, däribland sökanden, likaså kan erhålla en något mindre reduktion på grund av att de i sina svar på meddelandet om anmärkningar inte förnekade de huvudsakliga faktiska omständigheter på vilka kommissionen grundade sina anmärkningar.

- 304 I sina inlagor i målet vid förstainstansrätten samt i sitt svar på rättens skriftliga fråga har kommissionen förklarat att böterna beräknades på grundval av omsättningen på gemenskapsmarknaden för kartong år 1990 för vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet. Böter på en grundnivå om 9 procent eller 7,5 procent av den individuella årsomsättningen ålades således de företag som ansågs som "huvudmän" för överenskommelsen respektive de övriga företagen. Slutligen tog kommissionen hänsyn till vissa företags eventuellt samarbetsvilliga inställning under förfarandet vid kommissionen. Två företag fick av detta skäl sina böter reducerade med två tredjedelar, medan andra företags böter reducerades med en tredjedel.
- 305 Det framgår för övrigt av en tabell som kommissionen har tillhandahållit, och som innehåller uppgifter om fastställandet av varje individuellt bötesbelopp, att även om dessa inte har fastställts genom en strikt matematisk tillämpning av enbart ovannämnda sifferuppgifter har nämnda uppgifter emellertid systematiskt beaktats vid beräkningen av böterna.
- 306 I beslutet preciseras emellertid inte att böterna har beräknats på grundval av varje företags omsättning på gemenskapsmarknaden för kartong år 1990. I beslutet nämns inte heller de procentsatser på 9 respektive 7,5 procent som tillämpades för att beräkna de böter som ålades de företag som ansågs som "huvudmän" respektive de företag som ansågs som "ordinarie deltagare". Procentsatserna för reduktionen av böterna för Rena och Stora respektive åtta andra företag anges inte heller.
- 307 Mot bakgrund av den detaljerade redogörelsen i beslutet för de faktiska omständigheter som tillskrivits vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet finns det i föreliggande fall för det första anledning anse att punkt 169—172 i övervägandena i beslutet innehåller tillräckliga och relevanta uppgifter om de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av de aktuella företagen gjort sig skyldigt till och hur länge den pågått (se med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 24 oktober 1991 i mål T-2/89, Petrofina mot kommissionen, REG 1991, s. II-1087, punkt 264). I likhet härmed innehåller punkt 168 i övervägandena, som skall läsas

mot bakgrund av de allmänna synpunkterna på böterna i punkt 167 i övervägandena, en tillräcklig indikation på vilka omständigheter som beaktats för fastställandet av den allmänna bötesnivån.

- 308 För det andra, då, i likhet med det aktuella fallet, bötesbeloppen har fastställts genom att vissa bestämda uppgifter systematiskt beaktats, kan företagen, om var och en av dessa faktorer anges i beslutet, lättare bedöma dels om kommissionen har begått ett fel vid fastställandet av det individuella bötesbeloppet, dels om det individuella bötesbeloppet är berättigat i förhållande till de allmänna kriterier som tillämpats. I föreliggande fall skulle ett omnämmande i beslutet av de ifrågavarande faktorerna, närmare bestämt den aktuella årsomsättningen, referensåret, de grundläggande procentsatser som tillämpats samt procentsatsen för reduktionen av bötesbeloppen, inte ha inneburit att de exakta årsomsättningarna för de företag som var mottagare av beslutet implicit avslöjades, vilket hade utgjort ett åsidosättande av artikel 214 i fördraget. Det slutliga individuella bötesbeloppet är, som kommissionen själv har framhållit, inte ett resultat av en strikt matematisk tillämpning av dessa faktorer.
- 309 Kommissionen har för övrigt medgett under sammanträdet att det inte fanns något som hindrade att den i beslutet angav de faktorer som systematiskt hade beaktats och avslöjats under en presskonferens samma dag som beslutet antogs. Det kan i detta hänseende erinras om att, enligt fast rättspraxis, motiveringen av ett beslut skall ingå i själva beslutet och att hänsyn inte kan tas till kommissionens efterföljande förklaringar annat än i särskilda fall (se förstainstansrättens dom av den 2 juli 1992 i mål T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening mot kommissionen, REG 1992, s. II-1931, punkt 131, svensk specialutgåva, häfte 13, och med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 12 december 1991 i mål T-30/89, Hilti mot kommissionen, REG 1991, s. II-1439, punkt 136).
- 310 Trots dessa konstateranden skall det påpekas att motiveringen av de fastställda bötesbeloppen i punkt 167—172 i övervägandena i beslutet är minst lika detaljerad som kommissionens motiveringar av tidigare beslut om liknande överträdelser.

Även om en invändning om bristande motivering är sådan att förstainstansrätten ex officio kan ta upp den till prövning, hade, vid den tidpunkt då beslutet fattades, ingen kritik riktats från gemenskapsdomstolens sida mot kommissionens praxis i fråga om motivering av ålagda böter. Det var först i domen i det ovannämnda målet Tréfilunion mot kommissionen (punkt 142), och i två andra domar som avkunnades samma dag den 6 april 1995 i mål T-147/89, Société métallurgique de Normandie mot kommissionen (REG 1995, s. II-1057, publicerad i sammandrag) och i mål T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés mot kommissionen (REG 1995, s. II-1191, publicerad i sammandrag) som förstainstansrätten för första gången framhöll att det är önskvärt att företagen i detalj kan ta del av det sätt på vilket de ålagda böterna har beräknats, utan att de för den skull skall vara tvungna att väcka talan mot kommissionens beslut.

- 311 Av detta följer att när kommissionen i ett beslut konstaterar att konkurrensreglerna har överträtts och ålägger de företag som har deltagit i överträdelsen böter skall kommissionen, om den systematiskt har beaktat vissa grundläggande omständigheter för att fastställa bötesbeloppen, ange dessa omständigheter i själva beslutet så att mottagarna av det skall kunna kontrollera om bötesnivån är välgrundad och bedöma om det eventuellt förekommit diskriminering.
- 312 Mot bakgrund av de speciella omständigheter som angetts i punkt 310 ovan, och med hänsyn till att kommissionen under domstolsförandet har visat sig villig att lämna alla upplysningar som är av relevans för hur böterna har beräknats, skall bristen på särskild motivering i beslutet av det sätt på vilket böterna har beräknats inte i föreliggande fall anses utgöra ett sådant åsidosättande av motiveringsskyldigheten att det finns skäl att helt eller delvis upphäva de ålagda böterna.

— Överträdelsens verkningar

- 313 Enligt punkt 168 sjunde strecksatsen i övervägandena i beslutet har kommissionen fastställt det generella bötesbeloppet med beaktande av bland annat att överenskommelsens ”syften ... i hög grad uppnåtts”. Det är ostridigt att kommissionen

härvid hänvisat till den i artikel 1 i beslutet konstaterade överträdelsens inverkan på marknaden.

- 314 Förstainstansrätten anser att det för prövningen av kommissionens bedömning av överträdelsens verkningar räcker att undersöka hur den bedömt resultaten av prissamverkan. Genom en undersökning av resultaten av prissamverkan, vilka är de enda resultaten som sökanden har bestritt, är det möjligt att göra en allmän bedömning av om syftet med överenskommelsen uppnåddes, eftersom samverkan kring driftstopp och kring marknadsandelar hade till syfte att säkra att de samordnade prisinitiativen blev en framgång.
- 315 Kommissionen har, beträffande prissamverkan, gjort en bedömning av dess generella resultat. Även om det antas att de individuella uppgifter som sökanden har tillhandahållit skulle, som denne påstått, styrka att resultaten av prissamverkan var av mindre betydelse för sökandens del än för den europeiska kartongmarknaden i dess helhet, räcker inte sådana individuella uppgifter i sig för att ifrågasätta kommissionens bedömning. Sökandens påstående att kommissionen, i punkt 16 i övervägandena i beslutet, har stött sig på en felaktig definition av kartongproducenternas genomsnittliga bruttovinst är inte heller relevant. Det finns nämligen inga uppgifter som styrker att kommissionen beaktade en på ett sådant sätt definierad bruttovinst när den bedömde resultaten av prissamverkan på marknaden eller för övrigt att den verkliga bruttovinsten borde ha beaktats vid denna bedömning.
- 316 Det framgår av beslutet, och som kommissionen har bekräftat under sammanträdet, att tre olika resultat har fastställts. Kommissionen har dessutom återopat den omständigheten att prisinitiativen i deras helhet ansetts som framgångsrika av tillverkarna själva.
- 317 Det första resultat som har beaktats av kommissionen, och som inte har bestritts av sökanden, består i att kunderna faktiskt underrättades om de överenskomna prishöjningarna. De nya priserna tjänade härvid som bas i händelse av individuella

förhandlingar med kunderna om transaktionspriserna (se bland annat punkterna 100 och 101 femte och sjätte styckena i övervägandena i beslutet).

- 318 Det andra resultatet består i att utvecklingen av transaktionspriserna följde de tillkännagivna priserna. Kommissionen har i detta avseende hävdats att "tillverkarna inte nöjde sig med att tillkänna de överenskomna prishöjningarna, utan vidtog, med några få undantag, konkreta åtgärder för att säkerställa att de tillämpades i förhållande till kunderna" (punkt 101 första stycket i övervägandena i beslutet). Kommissionen har medgett att kunderna ibland beviljades eftergifter vad gällde tidpunkten för höjningen eller individuella rabatter eller prissänkningar, bland annat i händelse av stora order, och att "den genomsnittliga nettohöjningen efter avdrag för prissänkningar, rabatter och andra eftergifter alltid låg under det totala beloppet för den tillkännagivna höjningen" (punkt 102 sista stycket i övervägandena i beslutet). Kommissionen har emellertid med hänvisning till diagram i LE-rapporten — en ekonomisk studie som genomfördes inför förfarandet vid kommissionen på uppdrag av ett flertal av de företag till vilka beslutet var riktat — påstått att det under den period som beslutet avser fanns ett "klart linjärt samband" mellan utvecklingen av de tillkännagivna priserna och transaktionspriserna, omräknade i nationella valutor eller ecu. Kommissionen drog härav följande slutsats: "Nettoprishöjningarna följde de tillkännagivna höjningarna nära, om än med en viss tidsförskjutning. Rapportens författare medgav själv under förhöret att detta var fallet under åren 1988 och 1989" (punkt 115 andra stycket i övervägandena).
- 319 Det måste medges att det var riktigt av kommissionen att vid bedömningen av det andra resultatet anse förekomsten av ett linjärt samband mellan utvecklingen av de tillkännagivna priserna och utvecklingen av transaktionspriserna som ett bevis för prisinitiativets inverkan på de sistnämnda priserna, i enlighet med tillverkarnas eftersträfvade syfte. Det är ostridigt att bruket att föra individuella förhandlingar med kunderna på den ifrågasatt marknaden innebär att transaktionspriset i allmänhet inte är identiskt med det tillkännagivna priset. Det kan därför inte förväntas att höjningarna av transaktionspriserna var identiska med höjningarna av de tillkännagivna priserna.

- 320 Vad beträffar förekomsten av ett samband mellan höjningarna av de tillkännagivna priserna och höjningarna av transaktionspriserna var det riktigt av kommissionen att åberopa LE-rapporten. Denna rapport utgör en analys av prisutvecklingen på kartong under den period som avses i beslutet och grundas på uppgifter som tillhandahållits av ett flertal tillverkare, däribland sökanden.
- 321 Rapporten bekräftar emellertid endast delvis att det under viss tid förelegat ett "klart linjärt samband". En undersökning av perioden år 1987—1991 ger vid handen tre olika delperioder. Författaren till LE-rapporten gjorde i detta hänseende följande sammanfattning av sina slutsatser under förhöret vid kommissionen: "Det finns inget klart samband, ens med hänsyn till en tidsförskjutning, mellan höjningen av de tillkännagivna priserna och marknadspriserna under början av den aktuella perioden 1987—1988. Däremot förelåg ett sådant samband under år 1988/1989, medan detta samband därefter blev allt mindre påtagligt och i det närmaste märkligt [oddy] under perioden år 1990/1991" (protokoll från förhöret, s. 28). Han påpekade även att dessa variationer i tiden var nära kopplade till variationerna i efterfrågan (se bland annat protokollet från förhöret, s. 20).
- 322 Författarens muntliga slutsatser överensstämmer med analysen i hans rapport och i synnerhet med diagrammen över utvecklingen av de tillkännagivna priserna och utvecklingen av transaktionspriserna (LE-rapporten, diagram 10 och 11, s. 29). Det skall således konstateras att kommissionen endast delvis har bevisat förekomsten av det "klar[a] linjära samband" som den har gjort gällande.
- 323 Under sammanträdet påpekade kommissionen att den även beaktat ett tredje resultat av prissamverkan som bestod i att transaktionsprisnivån var högre än den skulle ha varit om det inte hade förekommit någon samverkan. Kommissionen underströk i detta hänseende att tidpunkterna och den ordningsföljd i vilken prishöjningarna skulle tillkännages hade beslutats av PWG, samt framhåller i beslutet att "det är osannolikt att de samordnade tillkännagivandena på dessa villkor inte skulle ha haft någon inverkan på den faktiska prisnivån" (punkt 136 tredje stycket i övervägandena i beslutet). I LE-rapporten (avdelning 3) har emellertid en modell fastställts, som gör det möjligt att förutse den prisnivå som följer av objektiva marknadsvillkor. Enligt denna rapport har prisnivån, såsom denna bestämts av

objektiva ekonomiska faktorer under perioden 1975—1991, utvecklats, med obetydliga variationer, på exakt samma sätt som de tillämpade transaktionspriserna, inklusive under den period som avses i beslutet.

324 Trots dessa slutsatser är det inte möjligt att utifrån analysen i rapporten konstatera att de samordnade prisinitiativen inte gjorde det möjligt för tillverkarna att uppnå en transaktionsprisnivå som var högre än den som skulle ha uppkommit genom fri konkurrens. Som kommissionen framhöll vid sammanträdet är det i detta hänseende möjligt att de faktorer som beaktades i nämnda analys har påverkats av förekomsten av samverkan. Kommissionen har därmed med rätta gjort gällande att samverkan exempelvis har kunnat minska företagens incitament att sänka sina kostnader. Däremot har den inte påvisat något direkt fel i LE-rapportens analys och har inte heller framlagt egna ekonomiska analyser av den hypotetiska utvecklingen av transaktionspriserna i avsaknad av varje form av samordning. Mot denna bakgrund kan kommissionens påstående att transaktionsprisnivån hade varit lägre i avsaknad av en samverkan mellan tillverkarna inte anses styrkt.

325 Av detta följer att det tredje resultatet av prissamverkan inte har bevisats.

326 De föregående konstaterandena ändras inte av den subjektiva bedömning av tillverkarna, som kommissionen har grundat sig på när den fann att överenskommelsens syften i hög grad hade uppnåtts. Kommissionen har på denna punkt hänvisat till en lista över handlingar som den tillhandahöll under sammanträdet. Även om det antas att kommissionen har kunnat grunda sin bedömning av prisinitiativens eventuella framgång på handlingar av vilka vissa tillverkares subjektiva uppfattning framgår, måste det konstateras att ett flertal företag, däribland sökanden, vid sammanträdet med rätta hänvisat till det stora antal handlingar i målet av vilka det framgår att tillverkarna hade problem med att genomföra de överenskomna prisförhöjningarna. Mot denna bakgrund kan kommissionens hänvisning till tillverkarnas

egna förklaringar inte anses som tillräcklig grund för den slutsatsen att överenskommelsens syften i hög grad uppnåtts.

- 327 Av vad som ovan anförts följer att de verkningar av överträdelsen som kommissionen har gjort gällande endast har bevisats till viss del. Förstainstansrätten kommer att undersöka betydelsen av denna slutsats inom ramen för sin fulla prövningsrätt i fråga om böter i samband med att den bedömer den allmänna bötesnivå som fastställts i föreliggande fall (se nedan punkt 342).

— Huruvida vissa kriterier som beaktats för fastställandet av bötesbeloppet är otillåtna

- 328 Det finns för det första anledning underkänna sökandens argumentation enligt vilken den omständigheten att bötesbeloppet fastställts på grundval av varje företags omsättning innebär att kommissionen inte hade rätt att beakta det territorium på vilket överträdelsen begicks (punkt 168 andra strecksatsen i övervägandena i beslutet), det totala värdet av den ifrågavarande sektorn (punkt 168 tredje strecksatsen i övervägandena) och varje företags relativa betydelse inom branschen (punkt 169 första stycket tredje strecksatsen i övervägandena).

- 329 Dessa kriterier är nämligen av relevans för bedömningen av hur allvarlig den konstaterade överträdelsen är och följaktligen för fastställandet av böterna i enlighet med artikel 15.2 i förordning nr 17. Även om böterna visserligen fastställdes på grundval av varje företags omsättning, har beaktandet av de aktuella kriterierna gjort det möjligt för kommissionen att fastställa den andel av omsättningen som det fanns anledning beakta i fråga om de berörda företagen samt den procent-sats av omsättningen som skulle tillämpas för fastställandet av de individuella bötesbeloppen.

- 330 För det andra vad gäller sökandens argument att kommissionen borde ha tagit hänsyn till att överenskommelsen inte omfattade vissa medlemsstater i vilka sökanden hade en betydande del av sin omsättning (Spanien, Portugal, Grekland, Irland och Danmark), framgår det av artikel 1 i beslutet att samtidiga och enhetliga prishöjningar har planerats och genomförts inom hela Europeiska gemenskapen. Vidare har sökanden inte anfört något argument som gör det möjligt att avgöra på vilken grund den uppenbarligen bestrider detta konstaterande. Sökandens argument kan mot denna bakgrund inte godtas.
- 331 Slutligen kan inte heller sökandens argument godtas enligt vilket kommissionen inte borde ha beaktat åtgärder som vidtagits för att dölja överträdelsen.
- 332 Det finns i det avseendet anledning erinra om att enligt punkt 167 tredje stycket i övervägandena i beslutet är "en av de allvarligaste aspekterna av överträdelsen ... att företagen för att försöka dölja överenskommelsens existens har gått så långt att de i förväg för var och en av de största tillverkarna har bestämt tidpunkt och ordningsföljd för de olika tillkännagivandena om nya prishöjningar". Av beslutet framgår dessutom följande: "tillverkarna skulle, genom detta noggrant planerade vilseledande, ha kunnat förklara de på varandra följande enhetliga, regelbundna prishöjningarna inom hela branschen med ett 'oligopolistiskt agerande'" (punkt 73 tredje stycket i övervägandena). Slutligen har kommissionen enligt punkt 168 sjätte strecksatsen i övervägandena bestämt den allmänna bötesnivån med beaktande av de "sinnrika åtgärder [som] har vidtagits för att dölja samverkans verkliga natur och omfattning (avsaknaden av officiella protokoll eller dokumentation från PWG:s och JMC:s möten, deltagarna uppmanades att inte föra anteckningar, tidpunkten och ordningsföljden för tillkännagivandena om prishöjningarna bestämdes så att man skulle kunna hävda att dessa höjningar endast 'följde på andra höjningar' osv.)".
- 333 Sökanden har inte bestritt att företagen faktiskt planerade tidpunkt och ordningsföljd för avsändandet av skrivelserna med tillkännagivanden om prishöjningar i syfte att dölja förekomsten av en samordning av priserna.

- 334 Bristen på officiella protokoll och den nästan totala avsaknaden av interna anteckningar avseende PWG:s och JMC:s möten utgör med hänsyn till antalet möten, deras varaktighet och de ifrågasättande diskussionernas natur ett tillräckligt bevis för kommissionens påstående att deltagarna hade uppmanats att inte föra anteckningar.
- 335 Av det ovan anförda följer att de företag som deltog i dessa organs möten inte bara var medvetna om att deras agerande var olagligt utan även vidtog åtgärder för att dölja denna samverkan. Kommissionen har således med rätta ansett dessa åtgärder som försvårande omständigheter vid sin bedömning av hur allvarlig överträdelsen var.

— Den allmänna bötesnivån

- 336 Enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 får kommissionen besluta om att ålägga varje företag som uppsåtligen eller av oaktsamhet har deltagit i en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget böter om lägst ettusen ecu och högst en miljon ecu, eller ett högre belopp som dock inte får överstiga tio procent av föregående räkenskapsårs omsättning för varje företag som deltagit i överträdelsen. När bötesbeloppet fastställs skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Såsom framgår av domstolens rättspraxis skall frågan om hur allvarlig överträdelsen är avgöras med beaktande av ett stort antal omständigheter, såsom i synnerhet de särskilda omständigheterna i målet, dess kontext och böternas avskräckande verkan, utan att det har fastställts någon tvingande eller uttömmande förteckning över de kriterier som absolut skall tas i beaktande (beslutet i det ovan nämnda målet SPO m. fl. mot kommissionen, punkt 54).

337 Kommissionen har i föreliggande fall fastställt den allmänna bötesnivån med beaktande av hur länge överträdelsen pågått (punkt 167 i övervägandena i beslutet) samt med beaktande av följande omständigheter (punkt 168 i övervägandena):

”— Samverkan kring prisfastställelse och uppdelning av marknaden utgör i sig allvarliga konkurrensbegränsande åtgärder.

— Överenskommelsen gällde för i stort sett hela gemenskapens område.

— Gemenskapsmarknaden för kartong är en betydelsefull ekonomisk sektor som varje år uppgår till omkring 2,5 miljarder ecu.

— De företag som deltog i överträdelsen täcker praktiskt taget hela marknaden.

— Överenskommelsen har fungerat i form av ett system för regelbundna, institutionaliserade möten som syftat till att detaljreglera kartongmarknaden inom gemenskapen.

— Sinnrika åtgärder har vidtagits för att dölja samverkans verkliga natur och omfattning (avsaknaden av officiella protokoll eller dokumentation från PWG:s och JMC:s möten, deltagarna uppmanades att inte föra anteckningar, tidpunkten och ordningsföljden för tillkännagivandena om prishöjningarna bestämdes så att man skulle kunna hävda att dessa höjningar endast ’följde på andra höjningar’ osv.).

— Överenskommelsens syften har i hög grad uppnåtts.”

- 338 Förstainstansrätten erinrar vidare om att det är ostridigt att böter på en grundnivå om 9 procent eller 7,5 procent av omsättningen på gemenskapsmarknaden för kartong år 1990 för vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet har ålagts de företag som har ansetts som "huvudmän" för överenskommelsen respektive de övriga företagen.
- 339 Det finns anledning framhålla, för det första, att kommissionen vid sin bedömning av den allmänna bötesnivån kan beakta att uppenbara överträdelser av gemenskapens konkurrensregler fortfarande är förhållandevis vanligt förekommande och att kommissionen därför har rätt att höja bötesnivån när den anser att det är nödvändigt att förstärka böternas avskräckande verkan. Följaktligen kan den omständigheten att kommissionen tidigare har tillämpat en viss bötesnivå för vissa typer av överträdelser inte medföra att kommissionen inte skulle kunna höja denna nivå inom de gränser som föreskrivits i förordning nr 17, om detta visar sig nödvändigt för att gemenskapens konkurrenspolitik skall kunna säkerställas (se bland annat domen i de ovannämnda förenade målen *Musique Diffusion française m. fl.* mot kommissionen, punkt 105—108, och domen i det ovannämnda målet *ICI* mot kommissionen, punkt 385).
- 340 För det andra har kommissionen med rätta hävdad att på grund av de särskilda omständigheterna i föreliggande fall kan ingen direkt jämförelse göras mellan den allmänna bötesnivån i det aktuella beslutet och den bötesnivå som kommissionen har tillämpat i sin tidigare beslutspraxis, och i synnerhet i kommissionens beslut 86/398/EEG av den 23 april 1986 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget, IV/31.149 — Polypropylen (EGT L 230, s. 1, nedan kallat Polypropylenbeslutet), som kommissionen själv anser vara det ärende som närmast kan jämföras med det aktuella fallet. I motsats till ärendet som gav upphov till Polypropylenbeslutet har emellertid ingen förmildrande omständighet beaktats i föreliggande fall vid fastställandet av den allmänna bötesnivån. Som förstainstansrätten emellertid redan har konstaterat har företagen vidtagit sinnrika åtgärder för att dölja överträdelsens existens, vilket anses som en särskilt allvarlig aspekt av överträdelsen och som särskiljer denna från tidigare överträdelser som konstaterats av kommissionen.
- 341 För det tredje skall det framhållas att överträdelsen av artikel 85.1 i fördraget dels pågick under lång tid, dels var av uppenbar beskaffenhet. Dessutom begicks den trots att kommissionens tidigare beslutspraxis, och i synnerhet Polypropylenbeslutet, borde ha utgjort ett varnande exempel.

- 342 Mot bakgrund av dessa omständigheter kan det anses att de kriterier som anges i punkt 168 i övervägandena i beslutet gör den allmänna bötesnivå som fastställts av kommissionen berättigad. Förstainstansrätten har visserligen redan konstaterat att de resultat av prissamverkan som kommissionen beaktat vid fastställandet av den allmänna bötesnivån endast har bevisats till viss del. Mot bakgrund av vad som anförts ovan påverkar emellertid inte denna slutsats i väsentlig utsträckning bedömningen av hur allvarlig den konstaterade överträdelsen är. I detta hänseende räcker det att företagen faktiskt har tillkännagett de överenskomna prishöjningarna och att de tillkännagivna priserna har utgjort grund för fastställandet av individuella transaktionspriser för att denna prissamverkan skall anses ha haft såväl till syfte som resultat att allvarligt begränsa konkurrensen. Förstainstansrätten anser följaktligen inom ramen för sin fulla prövningsrätt att konstaterandena i fråga om överträdelsens verkningar inte motiverar en sänkning av den allmänna bötesnivå som kommissionen har fastställt.
- 343 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte vinna bifall på den grunden att formföreskrifter och grunder för fastställande av bötesbelopp inte har iakttagits.

Huruvida sökandens roll har felbedömts

Parternas argument

- 344 Sökanden har bestritt att den var en av överenskommelsens "huvudmän". Även om det antas att sökanden skulle vara ansvarig för det agerande som företrädarna för NPI gjorde sig skyldiga till, deltog dessa personer endast i omkring hälften av PWG:s möten.

- 345 Sökanden har under hela tiden utsatts för påtryckningar från andra tillverkare, vilket framgår av flera av bilagorna till meddelandet om anmärkningar (se punkt 76 i övervägandena i beslutet).
- 346 Slutligen var ursprunget till överenskommelsen gemenskapstillverkarnas vilja att skydda sin marknad mot export från bland annat tillverkare i EFTA-länderna. Det var först sedan de sistnämnda förvärvat anläggningar inom gemenskapen som det blev fråga om att vidmakthålla en jämvikt mellan de största europeiska tillverkarna så att inte prisinitiativen äventyrades (punkt 56 i övervägandena till beslutet). Eftersom sökanden inte förvärvat någon anläggning i gemenskapen, kan den således inte anses som en av överenskommelsens "huvudmän".
- 347 Kommissionen menar att den med fog ansett sökanden som en av överenskommelsens huvudmän. Den har särskilt framhållit att sökanden under en period av två år innehade ordförandeskapet för dels PWG, det centrala beslutsorganet inom ramen för överenskommelsen, dels PC. Vidare deltog sökanden i samtliga initiativ till prishöjningar och var först med att tillkänna tre av dessa initiativ.
- 348 Protokollet från ett möte hållet med Iggesund Board Sales Ltd den 28 och den 29 januari 1988 (bilaga 72 till meddelandet om anmärkningar, citerat i punkt 76 i övervägandena i beslutet) bekräftar sökandens centrala roll, eftersom det framgår av protokollet att övriga tillverkare väntade på sökandens initiativ innan de genomförde sina egna prishöjningar.
- 349 Sökandens påpekanden angående det mål som eftersträvades av deltagarna i överenskommelsen bekräftar endast den konkurrensbegränsande karaktären av den aktuella målsättningen.

Förstainstansrättens bedömning

- 350 Det framgår av de konstateranden som gjorts i samband med prövningen av de grunder sökanden åberopat till stöd för sitt yrkande om att artikel 1 i beslutet helt eller delvis skulle ogiltigförklaras att kommissionen har styrkt arten av PWG:s uppgifter, såsom dessa beskrivs i beslutet.
- 351 Mot denna bakgrund var det riktigt av kommissionen att dra slutsatsen att de företag, däribland sökanden, som deltog i möten inom detta organ skulle anses som "huvudmän" för den konstaterade överträdelsen, och att dessa företag av detta skäl skulle bära ett särskilt ansvar (se punkt 170 första stycket i övervägandena i beslutet).
- 352 Sökanden har medgett att dess ledning deltog i omkring hälften av PWG:s möten. Mot denna bakgrund kan sökanden inte rimligen påstå att den spelade en mindre viktig roll för överenskommelsens inriktning än de andra företag som deltog i nämnda möten, i synnerhet som dess företrädare innehade nyckelposter inom PWG under nästan hela den period som omfattas av beslutet (se ovan punkt 125 och följande punkter).
- 353 Sökandens påstående att den hela tiden utsatts för påtryckningar från andra tillverkare inverkar inte på detta konstaterande. För det första har sökanden inte förebärat några som helst bevis som styrker att den deltog i överträdelsen på grund av tvång. Vidare har sökandens hänvisning till punkt 76 i övervägandena i beslutet inte medfört att dess roll som "huvudman" för överenskommelsen har kunnat ifrågasättas.

354 I den handling som citeras i punkten (bilaga 72 till meddelandet om anmärkningar) anges följande:

”Påtryckningar har utövats från alla håll i Europa på finländarna för att de skulle höja sina priser. Finnboard har förvarnats om att vi inte rör oss så länge den inte har offentliggjort en prishöjning.”

355 Av detta avsnitt framgår endast att de andra företagen inväntade att sökanden skulle tillkännage en höjning av sina priser innan de själva genomförde prishöjningar. Den omständigheten att de andra företagen lade särskild vikt vid sökandens deltagande i de samordnade prishöjningarna kan således endast bekräfta att sökanden intog rollen som överenskommelsens ”huvudman”.

356 Slutligen kan sökandens argument avseende det mål som eftersträvades genom det grundläggande avtalet mellan de största tillverkarna inte heller godtas. Även om Storas förklaring att PWG:s ursprungliga intresse var att begränsa ökningen av EFTA-tillverkarnas marknadsandelar skulle vara riktig, kvarstår emellertid det faktum att detta intresse förklaras av att en sådan ökning riskerade att hindra de åtgärder som vidtagits för att höja priserna (se punkt 56 andra stycket i övervägandena i beslutet, med hänvisning till Storas förklaring, bilaga 43 till meddelandet om anmärkningar). Eftersträvandet av ett sådant mål bekräftar i själva verket endast den konstaterade överträdelsens uppenbara karaktär.

357 Med hänsyn till det ovan anförda kan talan inte vinna bifall på denna grund.

Huruvida kommissionen har begått fel vid reduktionen av böterna

Parternas argument

- 358 Sökanden har hävdad att dess böter borde ha reducerats, eftersom den inte bestred de huvudsakliga faktiska omständigheter på vilka kommissionen grundade sina anmärkningar gentemot sökanden. I sitt svar på meddelandet om anmärkningar inskränkte sig sökanden till att göra gällande att formföreskrifter hade åsidosatts och att understryka att de faktiska omständigheter som kommissionen anfört inte var övertygande.
- 359 Vidare är den reduktion av böterna som Stora beviljades oberättigad och leder, på grund av böternas storlek, till en snedvridning av konkurrensen. I avsaknad av Storas avslöjanden skulle kommissionen inte ha förfogat över tillräckliga upplysningar för att kunna bevisa förekomsten av en överenskommelse. Det finns tecken som tyder på att Storas avslöjanden syftade till att försvaga dess huvudkonkurrenter. Av denna anledning har sökanden uppmanat förstainstansrätten att fråga kommissionen om möten ägt rum med Stora avseende bötesnivån och/eller en möjlig reduktion av böterna.
- 360 Kommissionen anser att sökanden inte har rätt till någon som helst reduktion av böterna. Det framgår klart av ansökan om väckande av talan att sökanden har bestritt de huvudsakliga faktiska omständigheter som kommissionen har anfört.
- 361 Vidare påverkar ett eventuellt åsidosättande av proportionalitetsprincipen vid fastställandet av Storas böter inte lagenligheten av de böter sökanden ålades.

Förstainstansrättens bedömning

- 362 I sitt svar på meddelandet om anmärkningar har sökanden bestritt, såsom den har gjort vid förstainstansrätten, allt deltagande i en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget.
- 363 Kommissionen har således på goda grunder ansett att sökanden, genom att lämna ett sådant svar, inte agerade på ett sådant sätt att det var befogat att reducera böterna till följd av samarbete under det administrativa förfarandet. Det är endast befogat att reducera böterna om bolaget har agerat på ett sådant sätt att kommissionen lättare har kunnat fastställa överträdelsen och i förekommande fall fått den att upphöra (se dom i ovannämnda målet ICI mot kommissionen, punkt 393).
- 364 Även om sökanden har hävdad att reduktionen av Storas böter var för stor, finns det anledning påpeka att Storas förklaringar till kommissionen innehåller en mycket noggrann beskrivning av överträdelsens beskaffenhet och syfte, av de olika organens uppgifter inom PG Paperboard samt av de olika tillverkarnas deltagande i överträdelsen. Stora har i sina förklaringar lämnat upplysningar som går långt utöver vad som kan krävas av kommissionen med stöd av artikel 11 i förordning nr 17. Även om kommissionen i beslutet hävdar att den har erhållit andra bevis som bekräftar de upplysningar som framgår av Storas förklaringar (punkterna 112 och 113 i övervägandena), står det klart att Storas förklaringar har utgjort de huvudsakliga bevisen för överträdelsen. Utan Storas förklaringar hade det i vart fall varit betydligt svårare för kommissionen att konstatera den överträdelse som är föremål för beslutet och, i förekommande fall, få den att upphöra.

- 365 Kommissionen har mot denna bakgrund inte överskridit det utrymme för sköns-
mässig bedömning som den förfogar över när det gäller fastställande av bötesbe-
lopp då den reducerade Storas böter med två tredjedelar. Sökanden kan således inte
med framgång påstå att de böter som den ålades var för höga i förhållande till Sto-
ras böter.
- 366 Det finns därför inte anledning uppmana kommissionen att ange om möten ägde
rum med Stora avseende bötesnivån och/eller en möjlig reduktion av böterna.
- 367 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.
- 368 Av vad anförts följer att artikel 2 i beslutet delvis skall ogiltigförklaras. Talan skall
ogillas i övrigt.

Rättegångskostnader

- 369 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rät-
tegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden
skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden på flertalet
punkter har tappat målet, skall denne förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) Artikel 2 första till och med fjärde stycket i kommissionens beslut 94/601/EG av den 13 juli 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EG-fördraget, IV/C/33.833 — kartong, ogiltigförklaras med avseende på sökanden, med undantag av följande avsnitt:

”De i artikel 1 uppräknade företagen skall omedelbart upphöra med ovan nämnda överträdelser om detta inte redan har skett. De skall i framtiden inom ramen för sin verksamhet inom kartongbranschen avhålla sig från avtal eller samordnade förfaranden som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat, inklusive varje form av utbyte av information om företagens verksamhet:

- a) genom vilket deltagarna informeras direkt eller indirekt om andra individuella tillverkares produktion, försäljning, orderstock, kapacitetsutnyttjandegrad, försäljningspriser, omkostnader eller marknadsföringsplaner.

Varje system för utbyte av allmänna uppgifter till vilket de är anslutna, såsom Fides-systemet eller dess efterföljare, skall vara utformat på ett sådant sätt att det utesluter alla uppgifter som kan göra det möjligt att identifiera enskilda tillverkares agerande.”

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 maj 1998.

H. Jung

B. Vesterdorf

Justitiesekreterare

Ordförande

FINNBOARD MOT KOMMISSIONEN

Innehåll

Bakgrund till tvisten	II - 1625
Förfarande	II - 1632
Parternas yrkanden	II - 1634
Yrkandet om ogiltigförklaring av beslutet	II - 1635
Huruvida språkreglerna har åsidosatts	II - 1635
Parternas argument	II - 1635
Förstainstansrättens bedömning	II - 1638
Huruvida det förekommit felaktigheter som påverkade förfarandet för antagande, autentifiering och delgivning av kommissionens beslut	II - 1639
Parternas argument	II - 1639
Förstainstansrättens bedömning	II - 1642
Huruvida kommissionen har åsidosatt dels sökandens rätt till försvar, dels formföreskrifter för meddelandet om anmärkningar	II - 1643
Parternas argument	II - 1643
Förstainstansrättens bedömning	II - 1645
Huruvida artikel 190 i fördraget har åsidosatts	II - 1647
Parternas argument	II - 1647
Förstainstansrättens bedömning	II - 1649
Huruvida artikel 85.1 i fördraget har överträtts då kommissionen inte har styrkt att sökanden deltog i en överenskommelse	II - 1651
Den första delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i en överenskommelse	II - 1652
— Parternas argument	II - 1652
— Förstainstansrättens bedömning	II - 1654
Den andra delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i prisinitiativen	II - 1657
— Parternas argument	II - 1657
— Förstainstansrättens bedömning	II - 1661
Den tredje delgrunden: Huruvida det saknas bevis för sökandens deltagande i regleringen av volymerna	II - 1668
— Parternas argument	II - 1668
— Förstainstansrättens bedömning	II - 1670
	II - 1725

Huruvida artikel 85.1 i fördraget har åsidosatts genom att kommissionen inte har tagit vederbörlig hänsyn till konkurrensvillkoren och situationen på marknaden	II - 1679
Parternas argument	II - 1679
Förstainstansrättens bedömning	II - 1681
Yrkandet om ogiltigförklaring av artikel 2 i beslutet	II - 1682
Parternas argument	II - 1682
Förstainstansrättens bedömning	II - 1684
Yrkandet om upphävande av eller nedsättning av böterna	II - 1691
Huruvida böterna har beräknats på grundval av en omsättning som inte var relevant ...	II - 1691
Parternas argument	II - 1691
Förstainstansrättens bedömning	II - 1693
Huruvida formföreskrifter och grunder för fastställandet av bötesbeloppet har iakttagits .	II - 1700
Parternas argument	II - 1700
Förstainstansrättens bedömning	II - 1702
— Motiveringen av bötesbeloppet	II - 1702
— Överträdelsens verkningar	II - 1706
— Huruvida vissa kriterier som beaktats för fastställandet av bötesbeloppet är otillåtna	II - 1711
— Den allmänna bötesnivån	II - 1713
Huruvida sökandens roll har felbedömts	II - 1716
Parternas argument	II - 1716
Förstainstansrättens bedömning	II - 1718
Huruvida kommissionen har begått fel vid reduktionen av böterna	II - 1720
Parternas argument	II - 1720
Förstainstansrättens bedömning	II - 1721
Rättegångskostnader	II - 1722